

Posta postala
pittó in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.

10. Telef.
Elavonta
Évre 600,
18.Évre: E
18.Évre 12,
détések di
KELET" a
dósaq egy
Clkkelnk u
rás megjei

Dr. Ramszetter Robert
Budapest
Disztér 2XIX I.e

KELET

VIKAINAPLAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok

Ara 5 lei

megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jambor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-
szegi Ernő, Strada Matel Mlla 4.

Kedd 1935. július 30.

5695. EV. XVII. EVF.
TAMUSZ 29. 167. SZAM.

VILAG TUKER

Abesszinia Olaszországnak adott válasza lehetővé teszi a döntőbírótság
újabb összeülését

Olaszország szeptember harmadik hetére tervezi az általános offenzívát Abesszinia ellen

Anglia és Franciaország remélik, hogy a szerdán összeülő
tanácsülést szeptemberre halaszthatják

Olasz hivatalos körök nincsenek megelégedve Abesszinia új jegyzékével

Addisabeba, július 29. (Rador.) Az abesz-
zin külügyminiszter ma nyilvánosságra hoz-
ta az olasz követnek átadott jegyzéket, amely
igazolja a július 23-i olasz jegyzék vételét,
majd a következőket állapítja meg: Az abesz-
zin kormány kijelenti, hogy a békéltető és
döntőbíróági tárgyalások megszakitása nem
az ő hibájából történt, és így nem is felelős
ezért. Csak a Népszövetség tanácsa dönt-
het esetleg a felelősség kérdésében a tárgya-
lások megszakadását illetőleg. Abesszinia alá-
veti magát a döntőbírótság határozatának.
Ami Ualual vidékét illeti, Abesszinia er-
ronatkozó tulajdonjoga vitás sem lehet.
Ezzel egyidejűleg az abesszin kormány a
következő közleményt adta ki:

"Az olasz sajtó, folytatva propagandáját,
ismételten foglalkozik azzal az állítólagos be-
széddel, amit a császár tartott volna Har-
rar tartományban. Olyan neveléses és hi-
hetetlen kijelentéseket adnak a császár szá-
jába, hogy az, aki ismeri az uralkodó böl-
csességét és fenkölt gondolkodását, jól tu-
dja, hogy koholmányokról van szó.
A római és addisabebai közlemények után,
genfi nemzetközi körökben úgy látják, hogy
a döntőbíróági eljárás mégis folyamatba te-
hető lesz. Ha ez tényleg sikerül, akkor a
népszövetségi tanácsülés elhalasztható lesz
szeptemberre.

A francia sajtó örömmel fogadja az abesz-
zin kormány választát. A Petit Parisien sze-
rint egy akadály elhárult a Népszövetség ta-
nácsülése elől. Ha Abesszinia nem választott
volna, nem lett volna szükség további tanács-
kozásra. A válasz még nem jelent azt, hogy
az ellentét megszűnt.

Mégis remélhető, hogy Mussolini fenn-
tartásai dacára a békéltető bizottság új-
ból megkezdheti munkáját. A Le Jour-
nal szerint a tanács ülése nem is fog
mással foglalkozni, és csak kimondják a
döntőbíróóság újabb összeülését,

ami annyit jelent, hogy a kormányoknak még
egy hónapot lesz a közvetlen tárgyalá-
sokra is. A Petit Journal reméli, hogy a fran-
cia kormány és diplomácia fel fogja hasz-
nálni a nyereség egy hónapot a békés meg-
oldás érdekében.

Francia politikai körökben az abesszin
kormány jegyzékét a népszövetségi tanács
munkálataira vonatkozólag kedvezően kom-
mentálják az összes lapok. Az a tény, hogy
az abesszin kormány elfogadja a tanácsnak
a döntőbíráskodásra való korlátozásait, igen
komoly nehézség elhárítását jelenti. Ez lehe-
tővé teszi Olaszország részvételét is a ta-
nács ülésén.

Egyébként a legtöbb francia lap felfogás-
ban közeledik az olasz álláspontozhoz. Azt a
kivánságot juttatják kifejezésre, hogy a genfi
tanácsülést hatékonyan korlátozzák a napi-
rendre kerülő konfliktus megvitatásánál az
értendő problémákat.

A londoni News Chronicle szerint a fen-
tek ellenére, kizártnak tekinthető az az es-
hetőség, hogy ne törjön ki háború Olaszor-
szág és Abesszinia között. A lap augusztus
második felére jósolja be az ellenségeskedés
megkezdését. A Sunday Dispatch felemeli
szavát az ellen, hogy a tanácsban Litvinov
elnököljön, mert az orosz tömegek kulturá-
lis színvonala van olyan alacsony, mint a
barbár abessziniaiaké (!?)

A Daily Telegraph azt hangoztatja, hogy
a július 31-én összeülő tanács ülészekk a

Népszövetség 16 éves történetében a legerősebb
jelentőségű.

A Sunday Times szerint lehetséges, hogy
a népszövetségi tanácsülésen a magánmegbe-
szélések alkalmával sikerül valami alapot ta-
lálni a nyilvános vita elhalasztására és ezzel
lehetőséget a megoldásra, mielőtt még va-
lamilyen határozattal elmergesíthetnék a hely-
zetet.

Irányadó genfi körökben remélik, hogy si-
kerülni fog a békéltető és döntőbíróági el-

járások folytatásának biztosítása az olasz-
abessziniai konfliktus ügyében.

London, július 29. Eden szerda reggelre
érkezik Genfbe, ahol nyomban megkezdí ma-
gánbeszélgetéseit.

Párizsban lehetségesnek tartják a tanács-
ülés rövidtartamu elnapolását is, ha meggyő-
ződést lehet szerezni afelől, hogy iránynyu
igény nem pusztán az időnyeres érdekéből
merült fel.

Az első olasz vereség

London, július 29. (Rador.) A Times addis-
abebai jelentése szerint, miután az eszék-
sek véget érnek, olasz támadástól tartanak.
Azt hiszik, hogy a támadás inkább Eritrea
felől fog bekövetkezni, mint a szomáli határ-
mentén. Az olasz főhadiszállás Makanne ba
költözött. Az abessziniek lázasan erősítik a
határokat.

Egyidejűleg a Times arról is értesül Ad-
disabebából, hogy egy olasz katonai kirendelt-
ség ezélett néhány nappal abesszin területre
lépett.

Éjjel az abesszin őrszolgák megtámad-
ták az olaszokat, akik 40 halottat vesz-
tettek.

Az összehittőzésnek 20 abesszin katona is ál-
dozatul esett.

A Times hozzátesszi, hogy Abessziniában
az eszések kezdenek szünetelni. Az abesszin
fővárosban attól félnek, hogy a támadás elő-
készítése végett az olaszok fokozatosan elő-
nyomulnak. Másrészt az olaszok Urdariból
Makanne felé szállítják csapataikat, mert
azon a környéken a bennszülöttek kedvező-
ben fogadják az olaszokat. Abessziniában
lehangoztságot okozott az angol kormánynek
az a határozata, hogy megtölti a fegyver-
szállításokat.

Az angol lapokhoz érkezett jelentés szerint
Haile Selassie abessziniai császár személt tar-
tott Addisabebában 5700 főnyi hűbéres had-
erő felett, akik meztelb jelentek meg a
szemlén, ősi fegyverekkel. A szemle után a
császár intézkedett aziránt, hogy a csapat-
test régi fegyverét kicserélik ujakkal. A
hűbéres haderőt északra vezényelték, mert
abból az irányból várnak támadást. Töltényt
nem sokat adhattak velük, mivel az egész
készlet alig haladja meg a két milliót.

A párizsi lapokhoz érkezett távirat szerint
az abessziniai rendőri karhatalom létszámát
lényegesen emelik.

Az olaszok készülődése

Róma, július 29. Az abesszin fővárosban
akkreditált olasz követség vezetője felhívta
az olasz állampolgárokat az ország elhagyá-
sára.

Cyprus szigetén olasz vásárlók mintegy
ötszáz öszvért és számarat vásároltak össze
a görög szállítóhajón utba indították a szál-
límányt Kelet-Afrikába.

De Bono erithreai főparancsnok kiáltványt
intézett a lakossághoz, amelyben hangsúlyoz-
za, hogy a bennszülöttek földjeit nem akarják
elvenni, hogy azokat olasz telepéseknek ad-
ják Olaszország a gyarmatát fejleszteni ki-
vánja, kész utakat, vasutakat építeni.
Az athéni olasz követség közvetítette azt

a kérést, hogy a görög kormány adjon át-
repülési engedélyt a kisázsiai partokhoz
közéles Leros szigete levegőterében öt olasz
bombaevető vízirepülőgépek, amelyeket való-
színűleg Kelet-Afrikába kívának utba indi-
tazni.

Milánó, július 29. A Corriere della Sera
kairói értesülése szerint angol-egyiptomi
csapatot van alakulóban, amelynek az a
feladata, hogy háború kitörése esetén meg-
szállj a Thana-ó környékét, kitzize az angol
lobogót, hogy ezzel az esetleg előnyomuló
olasz hadsereg befejezett tények elé legyen
állítható.

Az angol delegáció nem akar időt vesztegetni Genfben

London, július (Rador.) A Daily Telegraph
szerint a Genfbe utazó angol delegáció fő-
szemponja lesz, hogy az időt ne vesztegessék
és minden huzavonának elejét vegye.

Az olaszok szeptember harmadik hetére
tervezik offenzívájukat.

A francia kormány reméli, hogy sikerül vala-
milyen megoldást találni, amely ezt az offen-
zívát szükségtelenné tenné.

Róma, július 29. (Rador.) Olaszországot
Aloisi báró képviseli a népszövetségi tanács-
ülésen. Az olasz hivatalos körök nincsenek
megelégedve az abesszin kormány legújabb
jegyzékével.

London, július 29. (Rador.) Francia-Szo-
máliából jelentik, hogy nagy izgatam okoz
egy olasz hadihajó jelenléte a djibuti kikötő-
ben. Különösen az abesszin kereskedőket
nyugtalanítja ez, valamint az a hír, hogy a
napokban még egy olasz torpedónaszád fut
be a kikötőbe. Sok ezer tonna áru van fel-
halmozva Djibutiban Abesszinia részére, de
a kereskedők nem merik az árut elindítani.

Dél-Afrikában egyre fokozódnak az ellenséges- kedések angolok és németek között

London, július 29. (Rador.) A Daiy Te-
legraph jelenti Johannesburgból, hogy Dél-
Afrikában a németek és angolok között egy-
re fokozódnak az ellenségeskedések. Naponta
érkeznek panaszok különböző incidensekről.
Egyes városokban a németek és angolok tel-
jesen megszakították egymással az érintke-
zést. Az izgalom oka a németek propagan-
dája, hogy adják vissza Németországnak
volt délkeleafrikai gyarmatait.

Civilizált fehérek és „primitív” színesek

Magas atlanti civilizációnk egyik jellegze-
tes vonása, hogy idült szemérmertlenségét
szereti a gretcheni szemérmesség fátylával
ékesíteni. Minden magasabb értelemben vett
emberiséget megszegyenítő cselekedetéhez
előszertettel keres ki avult szótárából kétes
jelentőségű szavakat, eredendő jogtalansá-
gának igazolására pedig jogcimeket.

Ebben az igyekezetében sem időt, sem fá-
radtságot nem kímél, legkevésbé fukar
azonban olyan nyilvánvaló hamisítások és
hazugságok felsorakoztatásában, amelyek a
mobra sohasem tévesztik el hatásukat, de a
gondolat és főleg a tudományos igazság
ítélőszéke előtt egy percig sem állják meg
a helyüket.

Az európai reakció, melynek legmagasabb
foku megnyilvánulásai a különböző színű, de
egyazon lényegű fasizmusok, hamisító és
tényferdítő tevékenységében a különböző faj-
teóriákat rángatja elő előszertettel, hogy
eme elméletek sanchopanzai vértetével ta-
karja el szakadozott morálitásának rongyait
s erkölcsi igazolását próbálja adni erkölcsi
inferioritásának.

A német fajvédelem az árja magasabb-
rendűség nevében gyakorlatja a maga rém-
uralmát és hirdeti a „nordisch-árja” civi-
lialatlanság véreskezű előjogainak jogossá-
gát, hogy, milyen eszközökkel és milyen
eredményekkel: immár tulontul jól tudjuk.

Az olasz fasizmus mindezeideig szeré-
nyeőbb volt ebben a vonatkozásban. Nem hir-
dette az európai népek közötti elsőbrendű-
ségét, általában a fehér fajtákon belül nem
őhajtott szupremáciát gyakorolni, megelé-
gedett a nemzeti totalitás elméletének elő-
térbetolásával. Európai vonatkozásban pedig
csak primum inter pares — első az egyenlők
között akart és akar lenni.

Ami azonban késik, nem mulik. A faj-
elméletet — Hitlerrel szemben — előkelő
gesztussal, sőt némi megvetéssel elutasító
Duce (lásd: Emil Ludwig: Mussolini című
könyvét) ma már nem vállalja régi állás-
pontját. Az olasz fasizmus eddig hiányos
ideológiája kipótolja a mulasztásokat, sőt
igyekszik tulságosan kipótolni.

Amióta az olasz fasizmus — belső diver-
genciának kényszere alatt — elérkezett im-
perialista szakaszához és Abesszinia meg-
hódítását, illetőleg kifosztását tűzte ki
egyik legfőbb céljává: a tiszta fajok létező-
séről eddig szkeptikusan nyilatkozó Musso-
lini maga is a fajelmélet labilis és háborgó
tengerére vezett ki a tudományos igazsá-
got legendákkal helyettesítő szubjektivitása
lélekvésztyjén.

„A színes fajok nem alkalmasak a civi-
zációra” jelentette ki legutóbbi nyilatkoza-
tában, mely nyilatkozatban — inkluzive —
az a kivánság lobog, hogy tehát a civilizáció
áldásait a civilizált olasz fasizmusnak kell
megismertetnie a boldogtalan, primitív szí-
nesekkel. Vagy még precízebben: ez az a
jogcim, mellyel „erkölcsileg” lehet igazolni
azt a készülő imperialista hadjáratot, mely-
nek egyetlen célja — Abesszinia gazdasági
kifosztása, népi függetlenségének megszün-
tetése és a gyarmati kizsákmányolás áldá-
sainak kiterjesztése Afrika egyetlen függet-
len országának barnabőrű páriáira.

Kétségtelen, hogy az értelem és a tuda-
mány itélőszéke előtt ez a legfrissebb faj-
elmélet éppogy nem állhatja meg a helyét,
mint a Gobineau—Chamberlain—Hitler-
féle antiszemita fajelmélet. A fajelmélet olasz
(fasizta) variációja sem egyéb, mint egy
kíméletlen uralmi rendszer igazolására irá-
nyuló igyekezete, kabát a gombhoz, mely
éppoly vérfagyasztóan lírai, mint Marinetti
legutolsó futurista kiáltványa, mely a vér-
ontást, főleg az Afrikában készülő vérontást
az olasz csecsemők és idős feketeingések
előjövő és jelenlegi legmagasabbrendű hi-
vatásául hirdeti.

Ez a heves liraiság azonban egészen hűvös
realitásokon nyugszik (ami korántsem azt
jelenti, hogy igazságokon is.)

Az elmélet egészen szürkén hat a véres
célok mellett. A civilizációt nélkülöző abesz-

ek
ipereszer
hanem
szer
az
GER
TROL
Hija a
korpázt
kást

Memorandum az ügy
dja el.
teken és szombaton
zásával voltak elfog-
ia reggel Vasilescut
jel, az SKF és
viselőivel és Linzen-
ó másrészlől a tör-
mására hozta, hogy
eg igazgatója, tiltott
tt és ezért büntető-
A lapok általános
zelebből szencziós
nek. Olyan magas-
s személyekről van
nem is szerepelt a

kaság“
véleménye a
téma keresztlet.
a náciaktól
serséges.
jobb intézkedésektől
szászról a protestáns
kápólna kifosztása
zaporodtak. A poz-
nékelti kijelentették,
ult zsidó ócskaság.
gány ünnepe a ke-
ették. Selov városk-
templomból kiűzték.
széitközösekre került
kus ifjúság között.

erikában
kusok
nen” német hajó
zetek küldörsége
ügyébe Philipps

emlje fel szavát az
nemetszági nemzeti
“.
dor.) A lapok jelen-
államrendőrség teg-
sisakosok hivatalos
adását, amiért le-
1930-ból datált hetá-
avonta az akkoriban
hozott intézkedéseket.
mentárokat a ható-
ó kritikának minösi-
szervezeteinek fel-

bbanás egy
porgyárban
urin melletti Varez
árban robbanás tör-
lítőlag ötven halott

szin törzseket meg kell végre ismertetni a hadigázok, a bombavető repülőgépek a munkanélküliség, a fináncok, a tömeggyilkolás, a fürdőszoba áldásaival, mert enélkül nincsen élet s ha van: az nem igazi élet. Boldoggá kell tenni Abesszíniát, ha telepüztül is s minél inkább nem akar beleköszölni az olasz és főleg a fasiszta boldogságba, annál inkább kell kényszeríteni rá.

A klasszikus Róma is így csinálta a maga világtörténelmét, így szivta fel a népeket és főleg a népek gazdagságát. A klasszikus Róma is barbárnak nevezte azokat, akiket kifosztott, de legalább e művelete közben nem hivatkozott a maga erkölcsi magasabbrendűségére. Egyszerűen a kardjára ütött.

Fejlett korunkban azonban nem elég a kardraütés. Korunk a tömegek politikai aktivitásának kora s a tömegeknek „érvek” is kellene. Főleg a fasiszmus tömegeinek. Átlátszó, világos, könnyen felfogható — szofizmák. Amikben sok a dinamika és kevés, vagy semmi az igazság. A német és olasz fasiszmusok ebben a tekintetben páratlan teljesítményt nyújtanak.

Hogy e szofizmák mennyire csak szofizmák, arra napjaink történelme is elég bizonyítékot szolgáltat. Tulajdonképpen elegendő volna a leghatalmasabb színes fajtára: a japánra hivatkozni, hogy nyilvánvalóvá tegyék Mussolininek a színes fajták alacsonyabbrendűségéről tett nyilatkozata tarthatatlanságát. Ez a színes fajta alig egy félszázad alatt annyira civilizálódott, hogy hadiflottája, bombavető repülőgépei, tömegnyomora és imperialista politikája révén a legjobb úton van ahhoz, hogy rövidesen — a fehér fajták alacsonyabbrendűségének ki-nyilatkoztatásával — az összes távolkeleti színesek szent háborúját hirdesse meg Amerika és Európa ellen.

Mert az európai értelemben vett mai civilizáció legfőbb komponenseit nem a lelkek és agyak kiváltsága, hanem a technika vívmányai s ezeknek az általános emberi érdekek ellen való felhasználása teszik. Hogy a színes fajták — sajnos már csak egy kis töredéke — még nem érkezett el erre a civilizációs fokra, ez inkább magasabbrendűségük, mint alacsonyabbrendűségük mellett szól.

Am csak a vak nem látja azt az európai imperializmus végőrált előkészítő változást, ami civilizációs vonatkozásban is, a színes népek tengerében végbemegy.

A világpolitika sulypontja egyre inkább tolódik át az Atlanti óceán partjairól a Csendes óceán partjaira s nem lehet kétséges, hogy a világ új felosztásának készülő kataklizmája a fölgömb ezen a pontján fog végbemenni.

A színes világ ébredőben van. A sárgák, feketék és barnabőrűek fajtengerében hatalmas rengés megy végre. Egy szeizmografikus érzékenységi politikus, Van Zeeland belga miniszterelnök, nemrégiben fejvesztve futott Párizsba, hogy Lavalt a francia és belga Kongó színesinek mozgolódására emlékeztesse.

A színes „civilizáció” tehát urban van s ha egykoron győzedelmeskedni fog: ez a győzelem csak gyöngéd megtorlása lesz mindama szenvedéseknek, amiket a „magasabbrendű” európai fajta zudított rájuk.

Ennek a civilizációnak tevékenységét borzalmas emlékek jelzik. Az aztékok kiirtása, a hollandindiai benszüllötték rettenetes elnyomorítása, az afrikai népek sorsa — mind-mind annak bizonyítékai, hogy a fehér ember civilizációja alapos.

De kétségtelenül nem örökökvaló. A természetudomány csak primitív fajtákat ismer, de nem ismer alacsonyabbrendűeket. A primitivitás pedig nem biológiai örökség és törvény, csupán egy fejlődési stádium leg-alacsonyabb foka. Hogy az amerikai népek már kitünő tudósokat, ravasz üzletembereket és jó katonákat tudnak felmutatni, ez annak bizonyítéka, hogy a rabszolgaszabadi Lincoln Ábrahámoknak és Franklin Benjámínoknak volt igazuk és nem a modern rabszolgaság fajvédő-fasiszta meghirdetőinek és gyakorlati hőseinek.

Egy polinéziai, emberevő őssökkel rendelkező „urifü” az oxfordi egyetemen nemrég kitünő eredménnyel tette le a matematikai vizsgákat, ami annak bizonyítéka, hogy a „leg-alacsonyabbrendű” fajták is képesek az elvont gondolkodásra, tehát egykor méltó tagjai lehetnek az emberiség ma megosztott (s éppen az imperialista fasiszmus által megosztott), de tudományosan beigazolt egységének.

Az egész idős és alkalom kérdése csupán. A föld felszínén jönnek és mennek a fajták, emelkednek és bukznak az eszmék, népek, osztályok és civilizációk-kultúrák.

A neandervölgyi ősember koponyáját a mai Európa területén találták; az európai fajták se dicsekedhetnek tehát valami „előkelő” származással. Ellenben igaz az, hogy az európai fajták hanyatlóban vannak — éppen civilizációjuk túlfeljuttatása révén, ami

A 7-ik éve fennálló Oradeai (Nagyvárad) Orth. Kóser Zsidó Fiuinternátus

Igazgatósága közli, hogy az 1935—36-os tanévre a beiratkozások megkezdődtek. Az Internátus ezidén egy zuhany- és játékszobával kibővíti áll a növendékek rendelkezésére. Az internátusi növendékek bármely oradeai liceumba, gimnáziumba vagy kereskedelmi iskolába beiratkozhatnak. Tekintettel arra, hogy az idevonatkozó miniszteri rendelet értelmében csak 36 növendék vehető fel, ajánlatos a jelentkezéseket minél sürgősebben esz-közölni. Komoly érdeklődőknek prospektust küld az internátus igazgatósága. SZILAGYI ADOLF tanár Oradea, Str. Delavrancea 17.

— a kultúra rovására — könyörtelen elgépiesedéshez, eldurvuláshoz, egy új barbarizmus kifejléséhez vezet, ha a történelem változtató erői idejekorán fel nem tartóztatják ezt a folyamatot.

A keleti népek a maguk friss energiájuk-

kal, érintetlen kulturerőikkel azt a feltevést látszanak igazolni, hogy a jövő az övék, már csak azért is, mert szociális igazságszérteik is elevenebb. A történelem a bibliai igazságot látszik igazolni, hogy az utolsók-ból lesznek majdan az elsők.

A németországi zavargások kulisszái mögül

Napról-napra terjed a rohamcsapatok között Otto Strasser titkos szervezete: a Fekete Front

A Gestapo kétszer is megkísérelte elrabolni Otto Strassert

Párizs, július 29. Az Excelsior rendkívül érdekes cikksorozatban foglalkozik a hitlerista Németország belső nehézségeivel. A lap tudósítója Charles Reber, sorra veszi azokat a szervezeteket, amelyek nyíltan, vagy titokban harcban állnak a mai rendszerrel, ezeknek a szervezeteknek tevékenysége főleg a hitlerista kormányt és egyre erősödő népszerűségük, valamint az általános gazdasági és pénzügyi nehézségek folytán fokozódó elégedetlenség teszik szükségessé, hogy Hitler antiszemita demonstrációk útján próbálja a tömegek figyelmét más irányban levezetni. Az ellenzéki szervezetek között a kommunistákon kívül a legaktívabb az ugynevezett Fekete Front, amely Otto Strasser vezetése alatt áll s amelyet az elmúlt év június 30-án történt meggyilkolásáig ennek öccse, Gregor Strasser vezetett.

A Fekete Front irányka a hitlerista Németországot — írja az Excelsior — valóságilag rémületben tartja a Fekete Front spektruma. Hitler napjának fényét, június 30-át nem felejtették el. A nemzeti szocialista párt megrázkódott, az ellenzéki vezéreket legyilkolták, de helyükbe léptek mások, akik tovább viszik a harcot még több gyűlölettel és elkeseredéssel a Führer ellen, aki becsapta a néptömegeket és a közeli összeomlástól fenyegette magyipar zsoldjába állott.

Március végén hazaérkezési per tárgyalása vette kezdetét a berlini bíróság előtt. A vádlottak Strasser Fekete Frontjából kerültek ki. Az Angriff, Göbbels lapja, ebből az alkalomból a következőket írja: „Ugy látszik, a földalatti szervezetek a sulyosított büntetőtörvénykönyv kihirdetése ellenére is, tovább dolgoznak.” A június 30-iki események mintha újabb lendületet adtak volna nekik. Különösen a Fekete Front szervezkedett meg június 30-ika után.

Perek lavinái Strasserék hívei ellen A tárgyalás folyamán az elnök megállapította, hogy a vádlottak néhány hónap alatt 500 ezer felforgató tartalmú manifestumot osztottak szét. A Fekete Front Berlin összes városrészeit reorganizálódott. A szervezet, élénk propagandát fejtett ki a rohamcsapatok tagjai között és ezek közül többen összeköttetésbe léptek Otto Strasserral. Hogy közelebbi részletek nyilvánosságra jutása elkerülhető legyen, az elnök zárt tárgyalást rendelt el. Strasser lapja, a Deutsche Revolution értesülése szerint, a rendőrség röviddel ez előtt több, mint kétszáz rohamosztag-szervezet helyiségében tartott házkutatást és számosat közülük bezártak, mert megállapítás nyret, hogy a tagok szimpátiáinak a Fekete Fronttal. A hitlerista sajtó a házkutatások után bejelentette, hogy rövidesen újabb perek indulnak meg a Fekete Front hívei ellen. Nincs kizárva, hogy egy újabb június 30-ikára lesz szükség. Minden esetre tény az, hogy a kulisszák mögött megindult az ádáz küzdelem.

Otto Strasser utja A rohamcsapatok tagjai „a megvesztegethetetlenek” nevezik Otto Strassert. Szemben Hitlerrel, aki sorozatosan elárulta a párt programját és ideológiáját. Gregor és Otto Strasser Hitler első munkatársai voltak. Otto Strasser azonban az első pillanattól kezdve azon az állásponton volt, hogy nem szabad szocializmus predikálni a tömegnek és szélis-jobboldali forradalmat csinálni. Véleménye szerint a nemzeti szocialista ideál a szocializmus teljes megvalósítása lett volna a munkásság és kispolgárság közreműködésé-

vel. 1930-ban Hitler, akit nyugtalanított Strasser népszerűsége, hatalmas összeget ajánlott fel ennek lapjairól s ugyanakkor kérte, hogy maradjon a pártban, de ne lépjen többé a nyilvánosság elé. Strasser visszautasította az ajánlatot és kezdte leleplezni a Führert a tömegek előtt, mire az kizárta a pártból. Hitler hatalomra jutása után Strasser Prágába menekült és onnan irányítja a Fekete Front működését. Népszerűsége oly nagy volt, hogy a rohamcsapatok tekintélyes része már az ő pártján állott, Röhm, Gregor Strasser, Heines, Ernst, a Fekete Front hívei lettek. A Führer válasza e mozgalomra a június 30-iki tömegkivégzés volt.

Kétszer akarták elrabolni Strassert A Gestapo eddig már két ízben megpróbál-

Maniu szenzációs röpiraton dolgozik a Habsburg-restauráció ellen

BUCURESTI, július 29. A Tempo értesülése szerint Maniu, aki elmúlt héten tért vissza Ausztriából, s jelenleg Budapesten tartózkodik, szenzációs tartalmú emlékiraton dolgozik. Maniu határozottan állást fog foglalni a Habsburgok restaurációja ellen és emlékiratát megküldi az összes európai államoknak. Egyébként a volt miniszterelnököt a dunai probléma is foglalkoztatja.

A legfőbb katonai semmitőszék megsemmisítette Dumitrescu tábornok ötéves börtön-büntetését

A sulyosabb vádpontot elejtették. A brasovi hadbírósg tárgyalja újra a csendő felügyelőségnek elkövetett visszaélések ügyét

Bucuresti, július 29. (Az Uj Kelet tud.) Napokon át tartó tárgyalások után a legfőbb katonai semmitőszék ma hirdetett ítéletet Dumitrescu tábornok, volt csendő felügyelő, valamint Crivat és Letu ezredesek fellebbeviteli perében. A katonai igazságszolgáltatás legfőbb fóruma hatalmas meglepetést keltő döntésében megsemmisítette a Dumitrescu tábornok ellen a hadbírósg által hozott marasztaló ítéletet, amely a volt csendőparancsnokot ötévi börtönnel sújtotta. A hadbírósg annakidején sikkasztásra való felbujtás és hivatalos hatalommal való visszaélés alapján hozta meg ítéletét a tábornok ellen. A vádpontot a legfőbb katonai semmitőszék teljesen elejtette, a második vádpontot illetően pedig az ügyet újra tárgyalás végett áttette a brasovi ötödik hadtest hadbírósgához, amely csak a hivatalos hatalommal való visszaélés vádjára alapján vonhatja felelősségre a tábornokot. Ha tehát ebben a vádpontban bűnösnek is találják, az ítélet lényegesen enyhébb lesz.

S még valamit. Abesszinia esetében még az a tétel sem állja meg a helyét, hogy az abesszin nép tisztán színes fajta volna. Az abesszinek ereiben hamita és szemita vérkering, három hatalmas kultúr nép vére: egyiptomiaké, araboké és zsidóké. Csak a területen néger beszivárgás okozza, hogy bőriük alatt meghúzódó festőanyag kissé barnábbra színezi őket a kelleténél. De a bőrhám festékanyaga nem lehet a civilizáció fokmérője. Legfeljebb a fasiszta ideológiában.

A klasszikus Róma egyszer csaknem elcsuszott az egyiptomi „alacsonyabbrendűség” narancshéján. Lehet, hogy a szeszélytől énelem ezuttal Abesszíniában olyan narancshéjjal szolgál, melyen a „harmadik Róma” magasabbrendűsége jóvátehetően el fog csuszni. Salamon László

ta elrabolni Otto Strassert. Prágai lakására az elmúlt évben egy ószhajú idegen keresett fel Strassert. Az idegen azt mondta, hogy Franknak hívják és egy tőkés csoport kiküldöttje, amely Londonban székelt. A csoport elnevezése Sir Deterdingnek és hajlandó finanszírozni a Fekete Frontot. Javasolta Strassernek, hogy utazzék vele Londonba. Strasser gyanút fogott és egy napon váratlanul bejelentette Frank lakására. Ez előbb rendkívül idegesnek mutatkozott, majd felajánlta fürdőszobáját Strassernek, aki udvariasan megköszönte a fürdőt és eltávozott. A szálló hályában fiatal emberek egy csoportja várakozott, akik megüdvözöltek a távozó Strassert. Utóbb kiderült, hogy a rohamosztagosoknak egy egész szakaszát koncentrálták Prágába Strasser elrablásáért.

Frank megismételte a londoni uttal kapcsolatos ajánlatát. Javasolta, hogy repülőgéppel menjenek, amelyet Strasser bizalmi ember, dr. Maár vezetne. Strasser erre figyelmeztetett dr. Maár, akitől kiderült, hogy titokban találkozik Frankkal. Strasser erre a dobta Maár, aki Frankkal együtt Németországba menekült. A Fekete Front szervezőtevékenységére Maár birtokában volt a Fronttal szimpatizáló németországi náci névszámok. Az utóbbi időben történt tömeges letartóztatások erre vezethetők vissza. Strasser kijelentette azonban, hogy szervezete nem lehet kártani, ha annak összes vezetője is tartóztatott. A Fekete Front ereje egyre nő és a leszámlolás napja közeledik.

SZERKESZTŐ ÜZENETEK

K. P., Baia Mare. A diákmenza idején mosvája (nyaralótelepe) Piatra Neamton (Moldova) lesz.

Szorgalmas. A palesztinai héber egyetem cime: Hebrew University Jerusalem, Palestina.

Grivat és Letu ezredesek ügyében, akiket a hadbírósg közokirathamítás miatt három, illetőleg kétféle börtönrre ítélt a legfőbb katonai semmitőszék ugyancsak a per újratárgyalását rendelte el, amelyet lefolytatásával a brasovi ötödik hadtest hadbírósgát bízták meg. A legfőbb semmitőszék döntésének megfelelően új Dumitrescu tábornokot, mint a Jilava üllő Crivat és Letu ezredeseket szabadlátra helyezik.

A jelenlegi bonyodalmak politikai és diplomáciai származnak, hogy Abesszia mai napig nincsenek elfogadva. Abesszin területi mozgási szabaddéli és nyugati Sankelyleknek területeire nagykat vezettek, kúpusztotokat Szudán területén.

Az abesszini függetlenség képpen a múlt század kifejlődni és az olasz elvaló ellenállást nem ké Franciaország fegyverében az időben legkabarátosság érülettel a ról ábrándoztak, hogy a cia zónát teremtendő, összekötti Disbutival, adeni öbölben. Ennek következménye volt, amelyet később híadcsaták, az olasz közvéa gondolatból, hogy a dozza fel csapatát. A Abesszinia önzerte a tult megnőtt és minden ték gyűlölni az idegen.

Az adovai eredmény sem alkalmas arra, hogy tchessünk valamelyik hataiom és Abesszinia vereség legelsősorban a taltikai baklövéssek s voa. Az olasz parancsopatait, hogy minde kis csoportban tudott szoros tuleróvel, ezen a eredményt akartak ké rangidősebb felettesét helyezték volna. Azót ereje és felszerelése t sódott, de távolról a mint az olaszoké és az katala is nagymértékben.

Még hozzávetőleges het megállapítani, hogy szinia melkkora kator tani. Az országban köb verforgató férfi van a verrel rendelkeznek.

az a

Irta:

Sir Charbornok, akgol birodalom megbízásában a vegy Abesszinia totta és az legkiválóbb mit, irta: kívül érdekken megvil kérdés össze amitelyek az viselendő h nek.

Az adovai csata tá zcióját megerősítette arra, hogy felvegye a gus negus(i) címet, m probléma, hogy Abess zottan és véglegesen m nyíltan valószínűtlenül sem lehet határozottan tiünk abesszinek alatt. Kérdésre nem tudunk az abesszin fensik lak ven. Azok a népek, am laknak, sem faji, sem nem egységesek. Magy ilyen ok magukat neve annyit jelent, hogy ve csak a népesség törzse kinthető határozott faj ben muzulmánok, részbe pedig a kereszténység zatának hívei. Származ színeinek látszik, hogy bizonyos kapcsolatban, nyosnak tudni. Az orsz ra oszlik és ezeknek ki zetőt ismernek el ma cióját háboruban nyek mak szempontjából még kérdést az a körülmé fensik és a tenger köz mádd törzs éi, amelyek eddig még senkinek se

A jelenlegi bonyodalmak politikai és diplomáciai származnak, hogy Abesszia mai napig nincsenek elfogadva. Abesszin területi mozgási szabaddéli és nyugati Sankelyleknek területeire nagykat vezettek, kúpusztotokat Szudán területén.

Az abesszini függetlenség képpen a múlt század kifejlődni és az olasz elvaló ellenállást nem ké Franciaország fegyverében az időben legkabarátosság érülettel a ról ábrándoztak, hogy a cia zónát teremtendő, összekötti Disbutival, adeni öbölben. Ennek következménye volt, amelyet később híadcsaták, az olasz közvéa gondolatból, hogy a dozza fel csapatát. A Abesszinia önzerte a tult megnőtt és minden ték gyűlölni az idegen.

Az adovai eredmény sem alkalmas arra, hogy tchessünk valamelyik hataiom és Abesszinia vereség legelsősorban a taltikai baklövéssek s voa. Az olasz parancsopatait, hogy minde kis csoportban tudott szoros tuleróvel, ezen a eredményt akartak ké rangidősebb felettesét helyezték volna. Azót ereje és felszerelése t sódott, de távolról a mint az olaszoké és az katala is nagymértékben.

Még hozzávetőleges het megállapítani, hogy szinia melkkora kator tani. Az országban köb verforgató férfi van a verrel rendelkeznek.

Milyen lesz az abesszin háború?

Írta: Sir CHARLES GWYNN angol tábornok

Sir Charles Gwynn angol tábornok, aki annakidején az angol birodalom és Menelik négus megbízásából vezetője volt annak a vegyes bizottságnak, mely Abesszinia határait megállapította és az abesszin-kérdés egyik legkiválóbb szakértőjének számít, írta most ezt a rendkívül érdekes cikket, amely éleken megvilágítja az abesszin-kérdés összes ismeretlen részleteit és azokat a problémákat, amelyek az abesszin fensiklon viselő háború során felmerülnek.

Az adovai csata után, amely Menelik pozícióját megerősítette és módot adott neki arra, hogy felvegye a királyok királya (negus negusi) címet, merült fel először az a probléma, hogy Abesszinia határait határozatlan és véglegesen meg kell állapítani. Bármilyet valószínűtlenül hangzik: ma még azt sem lehet határozottan tudni, hogy kiket értünk abesszinek alatt. Gyakorlatilag erre a kérdésre nem tudunk válaszolni, mint így: az abesszin fensik lakói hívják ezen a néven. Azok a népek, amelyek ezen a területen laknak, sem faji, sem vallási szempontból nem egységesek. Maga a „habes“ név, amelyen ők magukat nevezik, pontos fordításban annyit jelent, hogy vegyes nép és közöttük csak a népesség törzseit tevő galla fajta tekinthető határozott fajnak. Még ezek is részben muzulmánok, részben pogányok, részben pedig a kereszténység egy különleges változatának hívei. Származásukat tekintve, valószínűnek látszik, hogy Dél-Arábiával állanak bizonyos kapcsolatban, de ezt sem lehet bizonyosnak tudni. Az ország maga királyságokból áll és ezeknek királyai csak olyan vezetőket ismernek el maguk fölött, akik pozícióját háborúban nyerte el. Az európai hatalmak szempontjából még jobban bonyolítja a kérdést az a körülmény, hogy az abesszin fensik és a tenger között rendkívül sok nomád törzs él, amelyeknek rendszerezésük még mindig nem sikerült.

Az idegenek gyűlölete

A jelenlegi bonyodalmak legnagyobb része politikai és diplomáciai szempontból abból származik, hogy Abesszinia határai mind a mai napig nincsenek végleg megállapítva és elfogadva. Abesszin törzsek szeretik megtartani mozgási szabadságukat és amióta a déli és nyugati Sankalla néger törzsek, amelyeknek területeire nagy rabszolghadjáratokat vezettek, kikapuzták, ezeket a hadjáratokat Szudán területére is kiterjesztették.

Az abesszini függetlenség eszméje tulajdonképpen a múlt század 80-as éveiben kezdett kifejlődni és az olasz előrehaladással szemben való ellenállást nem kis mértékben segítették Franciaország fegyverszállításai. A franciák ebben az időben legkevésbé sem viselték a náci szomszédos érzülettel az olaszok iránt és arról ábrándoztak, hogy sikerül egy olyan francia zónát teremteniük, amely Nyugat-Afrikát összeköti Dsibutival, saját gyarmatukkal az adeni öbölben. Ennek az elgondolásnak a következménye volt az adovai katasztrófa, amelyet később háiba követtek győzelmek esetek, az olasz közvélemény elfordult attól a gondolatától, hogy gyarmati háborúban álljon a francia hadsereg. A hadjárat következtében Abesszinia önérvényesítési indokait mértékeltül megnövelte és minden eddiginél jobban kezdtek gyűlölni az idegeneket.

Az adovai eredmény azonban semmiképpen sem alkalmas arra, hogy összehasonlítsák velünk valamelyik gyarmatosító európai hatalom és Abesszinia katonai ereje között. A vereség legelső sorban olasz részről elkövetett taktikai baklövések sorozatának következménye volt. Az olasz parancsnok arra a szűkszavúra csapatait, hogy mindenütt csak aránytalanul kis csoportban tudott szembeállni a sokszoros túlerővel, ezen felül pedig minden áron eredményt akartak kiharcolni, mielőtt egy rangidősebb felettes parancsnoknál oda-behelyezték volna. Azóta Abesszinia katonai ereje és felszerelése természetesen nőtt, erősebb, de távolról sem olyan mértékben, mint az olaszok és az olaszok hadi tapasztalatát is nagymértékben szaporodtak.

Még hozzávetőleges pontossággal sem lehet megállapítani, hogy háború esetén Abesszinia mekkora katonai erőt tud talpraállítani. Az országban körülbelül egymillió fegyvertartó férfi van és ugyanennyi löfegyverrel rendelkeznek, noha ezeknek legna-

gyobb része elavult modell. Ezek a számok azonban csak azokat az alapokat jelentik, amelyekből a hadsereget lehet szervezni. Nem valószínű, hogy bármely harctérre 100.000 főnél nagyobb abesszin hadsereget lehetne felváltatni. Maga az abesszin hadsereg három élesen megkülönböztetett részből áll. Az első a negus testőrsége, amelynek létszáma mindössze ezer fő. Ezek európai felszereléssel rendelkeznek és európai kiképzést kaptak. A második csoport a négus bennszülött módon kiképzett, mintegy 50.000 főnyi hadserege, a harmadik pedig a különböző királyok ugyanilyen létszámú és harc erejű serege. Gyengíti Abesszinia katonai erejét az is, hogy a rendelkezésükre álló modern fegyvereket nem tartották egy helyen és nem a négus hadait szerelték fel velük, hanem ezeknek egy részét a törzsfőnökök között osztották szét.

Az abesszin katonai rendkívül hátré és kintartó. Azon a területen, ahol a klímához nem szokott fehér ember csak nagy nehézségek között, verítékeztve tud lépésbe járni, az abesszin katonák órákon át nagy sebességgel képesek futni, miközben minden természetes fedezéket felhasználnak és menetközben lövöldöz. Ezzel szemben legfőbb célja az, hogy közelharcba kerülhessen ellenfelével, mert a puskánál jobban szereti kardal verekedni. Ilyen körülmények között az abesszin katonák félelmetes ellenfele minden kívül osztagnak a guerilla-háborúban, egy nagy döntő csatában azonban aligha operálhat sikerrel olyan csapatokkal szemben, amelyeket modern felszereléssel, mellett légi hadierők és páncélos autók támogatnak. Az abesszin katonák alkata és a hadsereg elítélési szervezete nem alkalmas hosszú, makacs és elkeseredett védelmi háborúra sem, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy az ország löszter- képlete minimális.

Ezzel szemben a támadó fél nehézségei elsősorban attól függenek, hogy az abesszinek mennyire tudják rákényszeríteni őket a guerilla-háborúra és mennyire tudják kihasználni azokat a természeti adottságokat, amelyeknek legyőzése minden katonai ellenerő felhasználása nélkül is óriási erőfeszítéseket igényel.

Az olaszok mérnöki problémái

Az olasz hadvezetőség számára a mérnöki és technikai problémák legalább egyenlő nagyságúak a katonaiakkal. Ahhoz, hogy akárcsak két hadosztálynyi harcoló csapatot tudjanak Abesszinia ellen felvonultatni, olyan utakat kell építeniük, amelyek motoros szállítást lehet rendszeresíteni.

Európai értelemben vett utak egyáltalán nem léteznek az abesszin fensikben, mely nyugaton és délen 2000 méter magasságra emelkedik és a kivezető utak jórészt folyóvölgyek, amelyek rendkívül meredek. Az esős évszak alatt, amely áprilistól szeptember közepéig tart, a hadviselés gyakorlatilag lehetetlen és utak és hidak nélkül az előnyomuló csapatokat sem élemezni, sem utánpótlással ellátni nem lehetne. Az ország magas fekvésére való tekintettel, a forró napokat rendkívül hideg éjszakák követik, úgy, hogy ezen a területen európai csapatok nem tölthetik a szabadban az éjszakát, tehát minden egyes csapatot számára táborokat kellene felállítani.

Nem tudjuk pontosan, hogy mi lenne Olaszország katonai célja. A szomáli oldalon nem ütközne nagyobb nehézségbe, hogy határainak jelentékeny növelését elérhesse, ha azonban Addisababa megszállása is katonai céljai közé tartozik — ami annyit jelent, hogy hatalmába akarja keríteni az egész országot, — akkor ezt elsőrendű nagyságú rendkívül nehéz feladatnak kell tekinteniük, amelyeknek időtartama beláthatatlan hosszúságúra nyúlhatik és költségei mérhetetlenek.

Ha Olaszország bizonyos területi engedményekkel és kereskedelmi koncessziókkal óhajt megelégedni, akkor tapasztalni fogja, hogy az abesszinek mesterei annak, hogyan kell utólag kitalált nehézségekkel értéktelenné tenni minden elért engedményt. Nagy kérdés ezzel szemben, hogy Olaszország részánhatja-e elviselni egy ilyen hosszúra nyúló háború megerőltetését.

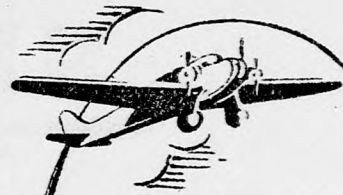
Ha most azt vizsgáljuk, hogy az európai hatalmasságok érdekeit mennyiben érinti az olasz hadjárat, arra a megállapításra kell jutnunk, hogy Franciaországban a fokozott olasz gyarmatosítás csak előnyököt jelent. Anglia és Egyiptom érdekei pedig aligha fognak tőle szenvedni. Még maga Mussolini sem tudja megakadályozni, hogy Abessziniában essen az eső és az onnan lefutó vizek elérjék és megtermékenyítsék Egyiptom földjét.

- KIVÁLÓ NYERSANYAGOK nagy-szerű kenőtulajdonságuk miatt
- TAPASZTALT VEGYÉSZEK ellenőrzik a finomítás minden részletét
- MODERN FINOMÍTÓ amelynek berendezése a technika és a tudomány utolsó vívmányának a megtestesítése

ME, EZEK A TÉNYEZŐK járultak hozzá a LUBOIL olaj, az „Unirec“ társaság készítményének, a megtérmentéséhez. Román olaj, olcsó árért, egy olyan olaj, amely a külföldön is első helyet foglal el.

LUBOIL

KÉTSÉGBEONVHATATLAN GARANCIÁK AZ AUTÓSOK SZÁMÁRA, AKIK TUDJÁK, HOGY A MOTOR ÉLETTARTAMA A MEGFELELŐ OLAJTÓL FÜGG

A Repülésügyi Minisztérium 06954 számú, 1935 március 28-án kelt leiratával elismerte a Luboil olaj rendkívüli tulajdonságait és azt az aviatika céljaira alkalmasnak találta.

Csak a zsidó tőke és a zsidó munka bevonulása mentheti meg Transzjordániát

Egy angol újságíró érdekes cikke Transzjordániáról a londoni Timesben

London, július 29. A „Times“ legutóbbi számában érdekes cikket közöl egyik tudósítójától, aki néhány héttel ezelőtt Transzjordániában járt és beszámol a Jordán tulsó partján lévő ország helyzetéről. A Zsidó Nemzeti Otthon gyors fejlődése — írja a Times tudósítója — felvetette a kérdést, vajjon nem-e kell Transzjordánia kapuit is megnyitni a zsidó bevándorlás számára? Palesztina és Transzjordánia oly közel fekszenek egymáshoz, hogy egyazon ország összefüggő részeinek látszanak, gazdasági fejlődésük és helyzetük, lakosságuk karaktere és berendezkedése azonban élesen különbözik. Röviddel ezelőtt Transzjordánia még valóssággal járhatatlan volt az utazó számára, miután nomádjai törvények szigorú nélkül éltek és az északi országrészen a lakosságnak ma sincs állandó lakhelye. Transzjordániában ma is fegyverrel, vagy revolverrel jár minden ember. A török uralomnak is sok nehézsége akadt ezzel az állapottal és 1909-ben, amikor a törökök népszámlálást akartak rendezni, össze akarták gyűjteni a fegyvereket és állandósítani akarták a törzsek lakhelyét, véres felkelés robbant ki, amelynek több tisztviselő esett áldozatul.

A török tapasztalatokon okulva az angolok óvatossában jártak el Transzjordániában. A közbiztonságot nem úgy, mint Palesztinában: a lakosság lefegyverzésével állították helyre. Ezt nem tudták volna keresztül vinni, mert a beduin inkább az életét adja, mint a fegyverét; de ettől eltekintve is, ha Anglia lefegyverezze a lakosságot, úgy egész Transzjordánia védelmét kellett volna magára vállalnia a pusztai törzsekkel szemben, ami nagy költségeket rótt volna az angol közigazgatásra. Így a sziriai, iraki kormányokkal és a vahabita birodalom uraival egyetértően törzsbíróságokat állítottak fel, amelyek itélkezni hivatottak minden zsákmányolás és visszaélés ügyében, melyet a határokon keresztül eszközölnek a beduinok. Törzsfelügyelőbizottság szabályozza a beduinok mozgását és döntőbíróként szerepel a törzsek között. Ez a hivatal rendkívüli teljhatalommal rendelkezik. Rablások és zsákmányolások esetén jogában áll kiszolgáltatni a rablókat, kényszeríteni tudja a zsákmányolókat az elrablott tulajdon visszaadására, jogában áll fogva tartani a rabló nem jelentkezik, vagy nem teljesíti büntetését. Ez a rendszer olyannyira bevált, hogy Transzjordániában ma nagyobb a biztonság, mint a legelőbb szomszédországban.

Miután a személyi biztonság kérdését megoldották, hozzáálltak a földbirtok biz-

tonságának fedezéséhez. A törökök alatt rendkívül hiányos volt a földregisztrálás. Az angolok 1930-ban a földek felmérésére és elhatárolására hoztak törvényt, majd 1933-ban telepítési törvényt szavaztattak meg a földviszonyok szabályozására.

A transzjordániai kormányt ma a gazdasági kérdések foglalkoztatják legerősebben. A beduinok főfoglalkozása eddig a tevékenység volt. Ma azonban a teherautók egyre kiszorítják a tevéket a szállítási forgalomból és ezáltal csökken a tevé értéke is. Transzjordániába két év alatt a tevék száma 30 ezerről 13 ezerre csökkent. Az egyre sulyosodó földviszonyok és az egyre csökkenő földárak egyre kritikusabbá teszik a helyzetet. Az ország egyes részeiben a föld hozadék a adóterhek fedezésére sem elegendő. A lakosság életstandardja rendkívül alacsony fokon áll és egyáltalán kérdéses, hogyan fogják tudni a mai államháztartást továbbra is fenntartani, ha nem változtatnak a primitív viszonyokon. Ez a magyarázata annak, hogy idegen tőkét szeretnének bevonni Transzjordánia gazdasági fejlődésébe. Ezért akarják a transzjordániaiak szabadon tenni a zsidó tőke és a zsidó munka bevonulását az országba. Ez a tőke és munka csak az alkalomra vár, készenlétben áll és csak arra van szükség, hogy bevándorlását lehetővé tegyék. A kormány még habozik. Még mindig vonakodik engedélyezni a külföldieknek való földeladást. Transzjordánia kérdése azonban sürgős segítséget követel.

A Timesben megjelent cikkel kapcsolatosan Lord Melchet, aki Palesztina és Transzjordánia kérdéséről több cikket írt a nagy angol lapban, legutóbb egy előkelő angol folyóiratban foglalkozik Transzjordánia kérdésével és újból rámutat arra, hogy Transzjordánia megmentésének és fellendítésének egyetlen lehetősége a zsidó bevándorlás lehetővé tétele a Jordán tulsó partjára.

— Elszereket és pénzt dobált a rajtacsipett és menekülni próbáló betörő. Ploestiből jelentik: Stefan Gavrilescu bucaresti illetőségű betörő tegnap este behatolt Silbermann ploesti bankár házába és nagymennyiségű ékszert és pénzt szedett magához. Amikor éppen távozni akart, tért haza a bankár, aki rávetette magát a betörőre. Hosszas dulakodás után Gavrilescu kerekedett felül, kirohant az uccára, eldobálta az ékszereket és a pénzt és így próbált menekülni. A járőrök azonban utána vetették magukat és sikerült elfogniuk. A felháborodott tömeg meg akarta lincselni a betörőt, akit csak a rendőrség védett meg a tömeg haragjától.

DD, 1935. JULIUS 30.

Abesszinia esetében me...
lja meg a helyét, hogy...
án színes fajta volna...
hamita és szemita vér...
almas kultúrnap vére...
boké és zsidóké. Csak...
szívárgás okozza, hogy...
huzódó festőanyag kiss...
őket a kelletténél. De...
vaga nem lehet a civiliz...
elgteljebb a fasiszta ideol...

Róma egyszer csaknem...
ptomi „alacsonyabbrend...
n. Lehet, hogy a szeszély...
tal Abessziniában olya...
gál, melyen a „harmad...
rendisége jóvátehető...
Salamon László

Strassert. Prágai lakás...
egy óshaju idegen keres...
degen azt mondotta, hog...
es egy tőkés csoport kiki...
ndonban székel. A csopo...
ringnek és hajlandó fina...
Frontot. Javasolta Stra...
zék vele Londonba. Strass...
egy napon váratlanul be...
sára. Ez előbb rendkiv...
zött, majd felajánlta fürd...
ek, aki udvariasan meg...
és eltávozott. A szálló ha...
ak egy csoportja várak...
kéve nézték a távozó Stra...
t, hogy a rohamosztag...
szakaszát koncentrált...
elrablásért.

teite a londoni uttal kap...
avasolta, hogy repülőgé...
Strasser bizalmi ember...
Strasser erre figyelte...
akról kiderült, hogy tit...
nkkal. Strasser erre...
Frankkal együtt Néme...
A Fekete Front szere...
birtokában volt a Fron...
émetországi náciik névs...
időben történt tömeges...
vezethető vissza. Stra...
zonban, hogy szerveze...
ha annak összes vezér...
A Fekete Front ereje...
olás napja közeledik.

n dolgozik...
ó ellen

Maniu, aki elmúlt héte...
szencziós tartalma...
a Habsburgok restau...
amoknak. Egyébként...

mitőszék...
nitrescu...
rtón-

gyalja uira a csendő...
gyát

ezredesek ügyében, ak...
közokirathamítás m...
g kétévű börtönre ít...
semmitőszék ugyancs...
ását rendezte el, amel...
a brasovi ötödik ha...
bizták meg. A legfő...
sének megfelelően ug...
nokot, mint a Jilava...
ezredeseket szabadl...

KESZTÜ...
ETEK

A diákmenza idei mos...
Piatra Neamton (M...
Abessziniai héber egyet...
sraity Jerusalm, Pale...

SPORT

A cernauti Makabi instruktora vezetése mellett megkezdte működését a Haggibbor torna- és atlétikai szakosztálya

Cluj, július 29. (Az Uj Kelet tud.) A breilai Makabi kongresszus határozata értelmében a Haggibborban új szakosztály kezdte meg működését: a torna- és atlétikai szakosztály. Tekintettel arra, hogy a Makabi program szerint a zsidó sportegyesületek főprogramját a tömegnevelés kell képezze, a Haggibbor vezetősége igyekszik a kardinális programot megvalósítani. Ennek érdekében, hosszabb levezés után, egy-két napon belül Clujra érkezik a cernauti Makabi egyik képzett instruktora, akinek vezetése mellett a speciális Makabi program alapján megkezdte működését a clujai zsidó sportegyesület torna- és atlétikai szakosztálya, amely eddig mint atlétikai szakosztály működött és mint ilyen kérte a Román Atlétikai Szövetségtől. Természetesen a Haggibbor torna- és atlétikai szakosztálya ugyancsak hivatalosan is meg fog alakulni és kéri a felvételt az ONEF-be. A torna- és atlétikai szakosztály működésének kezdetével megindul az igazi testnevelés a Haggibborban.

Sikerült a KAC uszóversenye

A Haggibbor vezet a clujai vízpolóbajnokságot

Cluj, július 29. (Az Uj Kelet tud.) A KAC dicséretreméltó agilitással és áldozatkészséggel vasárnap uszóversenyt rendezett, hogy a helyi elsőklasszis Univeritatea gardájának távollétében a többi uszónak is nemcsak versenyési, hanem nyeresi alkalmat nyújtson. Nagyszámu induló, ha kevés jó eredmény is, biztosította a verseny sikerét, amelyen számos Haggibbor gyermek és ifju vett részt.

Az 50 méteres gyermek gyorsúszásban a legjobb clujai gyermekspinter Grün Haggibbor távollétében klubtársa, Beck, aki szintén nagy jövőt ígér, a második helyet volt kénytelen megelégedni. Ideje 41 másodperc igen jónak mondható.

Grünwald Éva az 50 méteres gyermek mellúszásban lett második 53 mp idővel. Igen jó stílusa van, ha komoly tréningbe áll, az elkövetkező versenyeken első is lehet.

Schwartz Pista és Molnár a 100 m ifjúsági úszásban képviselték a Haggibbort. Előbbi második lett (ideje 1:48.8). Molnár, aki még mindig egyetlenül hibernéz, a negyediknek ért be. Schwartznak sem ártana meg a fokozottabb tréning.

A 100 m ifj. gyorsúszás szép mezőnyében Sándor Laci 1:30 idővel karcsúval lett negyedik. Ha a pólo nem foglalná le (ott a gödöbök listájának élén áll) minden bizonyosan jobb helyezést ért volna el.

Végül említést érdemel, talán elsősorban, Benedek Kató teljesítménye, aki megnyerte a 100 m szenior női mellúszást, maga mögött hagyva az egész clujai gardát, de miután szabálytalanul fordult (egyik keze lecsúszott a deszkáról) diszkvalifikáltak. Benedek Katónak ez volt élete első versenye, amelyet hivatalosan nem nyert meg ugyan, de feltűnően szép, egyenletes úszása arra engednek következtetni, hogy még számos sikert fog hozni a zsidó színeknek.

A verseny után délután újabb két bajnoki vízpolómérkőzést játszottak le a strandfürdő medencéjében, amelyek eredménye:

Haggibbor—CFR 14:0 (6:0). A Haggibbor igen szépen, fölényesen játszott. A gólokon Gluck (6), Sándor (5), Papp (2) és Halpern osztozkodtak. Bíró: Bíró György.

Románia—Unirea 6:1 (2:1). A gólokat Dilling (2), Pusztay (2), Szántay (2), illetve Gebefigi dobták. Bíró: Török.

KAC—UEC és KMSC Komb. 9:1, barátságos.

A Haggibbor győzelmével a bajnoki tabella élére került, egy ponttal megelőzve az egygyel kevesebb mérkőzést játszott U-t.

Moti Spakov megőrizte bajnoki címét

Bucuresti, július 29. Tegnap este Moti Spakov, Románia nehézsúlyú ökölvívőbajnoka, az országos bajnoki címért tartott kihívásos mérkőzésen az ötödik menetben kitűnően győzött Pavelescu Dumitru ellen. Moti Spakov tehát a további egy évre megmaradt Románia boxbajnoka az összes kategóriákban. A zsidó boxbajnok újabb gőzölgő zsidó sportörökben örömet szerzett.

A Ferencváros és Sparta a Közép-Európa Kupa döntőjében

Cluj, július 29. A Közép-Európa Kupa középdöntőjében tegnap játszották le a két utolsó mérkőzést. Bécsben a Ferencváros két góllal nyert a második fordulóban találkozó Austriával, míg Bázelen a Sparta immár harmadszor mérte össze erejét az olasz Juventussal. Mindkét mérkőzés eredménye eldöntötte a továbbjutást.

Austria—Ferencváros 3:2 (1:1). Bécsből jelentik: Hatvanezer főnyi ezidén rekordszámú közönség előtt találkozott a Ferenc-

város csapata az Austriával. A mérkőzés folyamán a Ferencváros volt a többet lámadó fél. A vezetőgőlt Sindelar szerzi meg az Austriának, Toldi azonban egyenlít. A második félidőben az Austria már az első percben megszerzi a vezetést, majd pár perc múlva tizenegyesből 3:1-re emeli az arányt és ezzel behozva az Austria kétgólos hátrá-

borban. Az egyelőre szabadtéren működő torna- és atlétikai szakosztályának valamennyi tizenévesnél fiatalabb tagjai, továbbá azok az idősebbek, akik adnak testi fejlesztésükre, valamint a cionista ifjúsági szervezetek fiataljai vesznek részt. Később, amint a szabadtéri munka az időjárás miatt nem lesz lehetséges, a tornamunkát a Haggibbor tornatermében fogják folytatni, amely célból a Haggibbor már tárgyalásokban van tornaterem bérlése ügyében. A tornatermi munka kezdetével egyidejűleg kezd meg működését a gyermekcsoport, valamint külön női csoport is.

A Haggibbor vezetősége kéri tagjait, valamint azokat, akik testük regenerációját és friss erőben tartását akarják, vagy fontosnak tartják, látogassák a tornaórát, amelyek ameddig a kedvező időjárás tart, minden hétfőn, szerdán és pénteken reggel 6 óráig vannak a városi sporttelepen.

Cluj, július 29. A Nemzeti Bajnokság B) csoportjai győzteseként selejtező küzdelmében a bucaresti Makabi csapata vasárnap Sibiuban játszott, ahol 4:0 (2:0) arányú érthetetlen súlyos vereséget szenvedett. Braia, Phoenix—Dacia Unirea 3:1 (1:1). A Phoenix nehezen, de megérdemelten nyer Freiberg (2) és Szerényi góljaival.

AMTE—Juni 2:0 (1:0). Arad, július 29. A Nemzeti Bajnokságba való bejutás érdekében határozottan meg akarja erősíteni magát a nagy fölényrel játszó, ezt azonban nem tudta megérdemelt gólokra váltani. Tóth és Cucula a góllövők. A revánsmeccs augusztus 11-én lesz Petrosienben, ahol tehát az AMTE két, gólos előnyvel indul, kérdés azonban elég lesz-e ez az előny az odahaza veszélyes Jiullal szemben.

Barátos mérkőzések

Cluj, UEC—Solvay művek 2:2 (1:1).

Brasov, Crisana—ACFR 2:0 (2:0). (Szombaton.)

Constanța, Juventus—Elpis 6:2 (3:1).

Timisoara, Progresul—Kadima 7:1 (2:1).

KÖZGAZDASÁG

Személyi változások az erdélyi vámhivatalok vezetésében

Bucuresti, július 29. (Az Uj Kelet tud.) A központi vámvezérgazgatóság a pénzügyi kormány utasítására jelentős átszervezést hajtott végre az ország vámhivatalainak személyi vezetésében és egyben a taxatörök és a kezelőszemélyzet sorában is nagy áthelyezéseket eszközölt. Az átszervezésnek az a célja, hogy a vámhivatalok személyzetét felrészítsék, míltal a pénzügyminisztérium a vámhivatalok bevételeinek fokozását gondolja elérni.

A vámfelügyelőségek körében többek között a következő Erdélyt érdeklő áthelyezések történtek: I. Serbanescu felügyelőt az oradeai inspektorátustól a cernautihoz, H. Zolta inspektort a cernautitól az oradeai felügyelőséghez, Gh. M. Gheorghiu-t az aradi kerülettől a chisinauihoz helyezték át, míg Niculescu Matac az oradeai vámraktárhoz, Gh. M. Gheorghiu-t az aradi felügyelőséghez lett áthelyezve.

Megváltoztatták a vámvezérgazgatóságok beosztását és munkakörét is. Gh. Luca inspektort a clujai kerülettől a központi igazgatósághoz hívták be, ahol tarifális kérdésekkel fog foglalkozni. C. Dumitrescu felügyelőt Timisoaráról szintén a központba rendelték be szolgálati tételre. St. Anghel bucaresti vámfelügyelőt, aki-

nek neve Erdélyben is eléggé ismeretes, így többek között a clujai nagy vámvezérgazgatást is ő vezette le pár évvel ezelőtt, a jasi vámfelügyelőség élére állították, míg a clujai kerülethez I. Dosei, az eddigi jasi felügyelőt helyezték át.

A vámfőnökök beosztásában a következő áthelyezéseket fogantatosították: Radu Nicolae Tg.-Muresről Bucarestibe, Stan Florescut Aradról Brasovba, Gh. P. Antonescu Timisoaráról a központba, C. Cancicovot Oradeáról Bucarestibe, D. Dumitriu Cernavodáról Oradeara, Petre Vaduvat Timisoaráról Brasovba, Milan Stefanescu Brasovból Tg.-Muresre, St. M. Constantinescut Cernautiból Oradeara, Ion Avramescut Timisoaráról Halmeuba, L. Martinescut Halmeuból Sulinára, Gh. I. Vasiliut Constantából Timisoarara. Gr. Popescut Tulceából Timisoara-Gegára, Axente Mincut Aradról Constantaba, Vasile Irimiat Galatiból Jimboliára, C-tin P. Cristut Brailából Valea lui Mihailba, Emil Bantast Cernautiból Clujra, Eugen Volrapot Jimboliából Galatiba helyezték át.

Ezenkívül mintegy kétszáz első, 150 második és 250 harmadik osztályú taxatőr kapott új munkahelyet.

A többi fixkamatozású papír árfolyama változatlan, a Stab/liz. rea 68, a Desvoltrea 45, a Renta Impropriatirei 40.65, az 1933 évi Renta 42.5. A bankrészevények tartottak. A kedvezőbb félelvi osztályokélag hírére a Banca Nationala részvény 200 lejlel 4925 lejre szilárdult, a többi változatlan, a Româneasca 320 lej, a Comro 135 lej, a Credit Român 253 lej, a Credit Industrial 570 lej. A biztosítási papírok javultak, a Dacia Romária 100 lejlel 4900 lejre, a Generala 50 lejlel 1625 lejre szilárdult, az Agricola Fonciera 350 lej, a Nationala 240 lej. A petrolium-részvények is szilárdultak. Az Astra Románá 10 lejlel 875 lejre, a Steaua Románá 5 lejlel 430 lejre, a Concordia 5 lejlel 460 lejre, a Credit Minier 15 lejlel 327 lejre javult, a Redeventa változatlanul 165 lej. Az ipari részvények is szilárdak. A Resita 15 lejlel 550 lejre, az S. T. B. 50 lejlel 2450 lejre, a Mica 45 lejlel 1550 lejre szilárdult, a Letea változatlanul 710 lej.

CFR—Unirea 2:1 (0:1). Rapid—TAC 4:2 (1:2).

Baiamare, Tricolor—ASTRA komb. 7:2 (3:1).

Targumures, Mures—MTE 2:1 (2:0). Sf. Gheorghe, Klinger—Ascam komb.—Crisana 2:1 (2:0).

Targumures, Szombaton: MSE—Univeritate 8:2 (4:0). Vasárnap: MSE—ILSA 3:2 (2:1).

Vízipólo

Brüsszel. A nemzetközi vízipólotornán a következő eredmények voltak: Magyarország—Franciaország 9:3, Németország—Belgium 5:3, Svájc—Jugoszlávia 3:2. Vasárnap: Magyarország 5:2 (4:0) arányban legyőzte az eddig veretlen Svédországot, Belgium győzött Franciaország ellen 3:1 (1:0) és Németország Jugoszlávia ellen 5:1 (3:1) arányban. Vezetnek a magyarok 6 ponttal, 23:10 gólaránnyal, második helyen állnak a németek 4 ponttal 13:9, harmadik helyen a svédok 4 pont 11:9 gólaránnyal. Negyedik Belgium, ötödik Franciaország, hatodik Jugoszlávia.

Szaniszló I az Univeritateban? Jóléte-sült helyről szerzik az információt, hogy Szaniszló I, az AMTE játékos katonai szolgálatra Clujra vonul be, amellyel egyidejűleg az Univeritatea részére kéri átigazolását. Már meg is van a megegyezés a játékos átigazolása ügyében a két érdekelt egyesület között.

Nemzetközi teniszverseny Oradeán. Tudósítónk jelenti: Az oradeai Makabi és NAC közös rendezésben augusztus 15—19-i napokon nemzetközi teniszversenyt rendez. A versenyen a román élgárdán kívül cseh, jugoszláv és lengyel teniszesek is indulnak.

A Románia—Németország válogatott labdarúgómérkőzés augusztus 25-én lesz Erfurtban.

London, Anglia 2:0 arányban vezet a Davis-cup döntőjében. Austin 6:2, 2:6, 4:6, 6:3, 7:5 arányban győzött Allison, Perry pedig 6:0, 6:3, 6:4 arányban Dudge ellen.

CFR—Unirea 2:1 (0:1). Rapid—TAC 4:2 (1:2).

Baiamare, Tricolor—ASTRA komb. 7:2 (3:1).

Targumures, Mures—MTE 2:1 (2:0). Sf. Gheorghe, Klinger—Ascam komb.—Crisana 2:1 (2:0).

Targumures, Szombaton: MSE—Univeritate 8:2 (4:0). Vasárnap: MSE—ILSA 3:2 (2:1).

Vízipólo

Brüsszel. A nemzetközi vízipólotornán a következő eredmények voltak: Magyarország—Franciaország 9:3, Németország—Belgium 5:3, Svájc—Jugoszlávia 3:2. Vasárnap: Magyarország 5:2 (4:0) arányban legyőzte az eddig veretlen Svédországot, Belgium győzött Franciaország ellen 3:1 (1:0) és Németország Jugoszlávia ellen 5:1 (3:1) arányban. Vezetnek a magyarok 6 ponttal, 23:10 gólaránnyal, második helyen állnak a németek 4 ponttal 13:9, harmadik helyen a svédok 4 pont 11:9 gólaránnyal. Negyedik Belgium, ötödik Franciaország, hatodik Jugoszlávia.

Szaniszló I az Univeritateban? Jóléte-sült helyről szerzik az információt, hogy Szaniszló I, az AMTE játékos katonai szolgálatra Clujra vonul be, amellyel egyidejűleg az Univeritatea részére kéri átigazolását. Már meg is van a megegyezés a játékos átigazolása ügyében a két érdekelt egyesület között.

Nemzetközi teniszverseny Oradeán. Tudósítónk jelenti: Az oradeai Makabi és NAC közös rendezésben augusztus 15—19-i napokon nemzetközi teniszversenyt rendez. A versenyen a román élgárdán kívül cseh, jugoszláv és lengyel teniszesek is indulnak.

A Románia—Németország válogatott labdarúgómérkőzés augusztus 25-én lesz Erfurtban.

London, Anglia 2:0 arányban vezet a Davis-cup döntőjében. Austin 6:2, 2:6, 4:6, 6:3, 7:5 arányban győzött Allison, Perry pedig 6:0, 6:3, 6:4 arányban Dudge ellen.

Barátos mérkőzések

Cluj, UEC—Solvay művek 2:2 (1:1).

Brasov, Crisana—ACFR 2:0 (2:0). (Szombaton.)

Constanța, Juventus—Elpis 6:2 (3:1).

Timisoara, Progresul—Kadima 7:1 (2:1).

Barátos mérkőzések

Cluj, UEC—Solvay művek 2:2 (1:1).

Brasov, Crisana—ACFR 2:0 (2:0). (Szombaton.)

Constanța, Juventus—Elpis 6:2 (3:1).

Timisoara, Progresul—Kadima 7:1 (2:1).

Barátos mérkőzések

Cluj, UEC—Solvay művek 2:2 (1:1).

Brasov, Crisana—ACFR 2:0 (2:0). (Szombaton.)

Constanța, Juventus—Elpis 6:2 (3:1).

Timisoara, Progresul—Kadima 7:1 (2:1).

Barátos mérkőzések

Cluj, UEC—Solvay művek 2:2 (1:1).

Brasov, Crisana—ACFR 2:0 (2:0). (Szombaton.)

Constanța, Juventus—Elpis 6:2 (3:1).

Timisoara, Progresul—Kadima 7:1 (2:1).

Barátos mérkőzések

Cluj, UEC—Solvay művek 2:2 (1:1).

Brasov, Crisana—ACFR 2:0 (2:0). (Szombaton.)

Constanța, Juventus—Elpis 6:2 (3:1).

Timisoara, Progresul—Kadima 7:1 (2:1).

Barátos mérkőzések

Cluj, UEC—Solvay művek 2:2 (1:1).

Brasov, Crisana—ACFR 2:0 (2:0). (Szombaton.)

Constanța, Juventus—Elpis 6:2 (3:1).

Timisoara, Progresul—Kadima 7:1 (2:1).

Barátos mérkőzések

Cluj, UEC—Solvay művek 2:2 (1:1).

Brasov, Crisana—ACFR 2:0 (2:0). (Szombaton.)

Constanța, Juventus—Elpis 6:2 (3:1).

Timisoara, Progresul—Kadima 7:1 (2:1).

Barátos mérkőzések

Cluj, UEC—Solvay művek 2:2 (1:1).

Brasov, Crisana—ACFR 2:0 (2:0). (Szombaton.)

Constanța, Juventus—Elpis 6:2 (3:1).

Timisoara, Progresul—Kadima 7:1 (2:1).

Barátos mérkőzések

Cluj, UEC—Solvay művek 2:2 (1:1).

Brasov, Crisana—ACFR 2:0 (2:0). (Szombaton.)

Constanța, Juventus—Elpis 6:2 (3:1).

Timisoara, Progresul—Kadima 7:1 (2:1).

Barátos mérkőzések

Cluj, UEC—Solvay művek 2:2 (1:1).

Brasov, Crisana—ACFR 2:0 (2:0). (Szombaton.)

Emlé

Párizs, július 30-án láttam.

Hitler hirtelen innen felvázongott, mint a zással látszottak pok, az újságra vészharangok és a induló tavaszban lyét.

Egyedül a Boi meg változatlanul tikus nyugalmát, fecskéket, megint Boulogne sétált

hölgylovások ha frakkjukban, s a lapu faarcu lovás

Ide mentem ki a nyugalmat találni zavaros félesek Pá

ember mögött; itt mintha csak a kör

lák korát élők, m táncoltatta lovát e szűlve agyában az

ellen. Elrejtve a friss gótt a Pré-Catelaz

raszsa is változatlanul tekint az elhal

ra és kentaurnökre zepén magánosan

egy hajlotthátu, k res öreg ur. Kabá

zsája virít. A balka dik a székre. Az u

rá. Egy rikkancs jö

őregur elutasítón de közben rátéved a

re: „Zsidóüldözések akkor megmondolj

pot. Ez az őregur nyugalmazzott ezred haláláig soha máske

pitány” nem nevez

Nem vette tudom got, amit jögtalan

adományoztak neki. előtt ő mindig a m

nére a „Commandan ni s mintahogy Szer

juk elképzelni a m nyas nyilak nélkül,

járt mindig, a három tette be magát min

jöngő tömeg vad á tek le a karjáról

kapitány.

A világháboruban Nem maradhatott t

napokban, mikor Fr forgott a kockán, m

kapui előtt állott d hadsergével, mikor

buszokat is lefoglalt a rögtönzött katoná

sükben a frontra, m nül Párizs előtt és

reszketette a Diad oszlopot.

S aztán eljött a sorsokat forgató pill

3-án délben Joffre e küld hirtelen, boldo

lieni tábornok pár egy rövid hírrel: Kl

hogy Párizst beke visszavonul.

Hanem ez a törzs szabadító hír vivője

gal: egy bajtársához gon: „Nem akarná-e a küldetést?” — „De hirt a párizsiaknak. ga...?” — „Mert”, rusággal amaz, „me nem hinné senkiesem. Ez a törzskari ezre pitány.

A neve évtizedeki pártok csatajelszava Franciaország, roppa maramlatok és elle csaptak össze a drey fusardok harcán. Egy

Emlékezés Dreyfus kapitányra

Párizs, július 29. Utóljára 1933 tavaszán láttam.

Hitler hirtelen magasratörése a határon innen felzavart mindent. Egész Párizs zsongott, mint a hangyaboly, nagy változással látszottak terhesnek a közeli napok, az ujságrengetegben végigzúgtak a vészharangok és a csipős hüvösséggel meginduló tavaszban senkisémet találta a helyét.

Egyedül a Bois de Boulogne tartotta meg változatlanul a maga ősi arisztokratikus nyugalmát. Megelőzve a visszatérő fecskekét, megint megjelentek a Bois de Boulogne sétautjain az urlovasok, sőt hölgylovasok hagyományos testhezállo frakkjukban, s a rézgombos, kokárdás kalapu faarcu lovászfíval maguk mögött. Ide mentem ki szabad óráimban egy kis nyugalmat találni, mert itt a mitingek és zavaros félések Párizsa messze maradt az ember mögött; itt, a vénséges fák alatt, mintha csak a könnyed Maupassant-novelák korát élnék, mikor az ifju Clémenceau táncoltatta lovát és utakon támadásra készülő agyában az antidreyfusard reakció ellen.

Elrejtve a frissen lombosodó ágak mögött a Pré-Catelan előkelő kávéházi terrassza is változatlanul, multak melóságával tekint az elhaladó alkalmi kentaurokra és kentaurnőkre. A még üres kert közepén magánosan ül tejespohara mellett egy hajlottható, kis fehérbajszú civiknek öreg ur. Kabátján a becsületrend rózsája virít. A balkarja szélütötten nehezedik a székre. Az urlovasok nem ügyelnek rá.

Egy rikkancs jön ujságait kínálva. Az öregur elutasítván int reszkető fejével, de közben rátéved a szemé a „manchette”-re: „Zsidóüldözések Németországban” és akkor megmondolja magát: megveszi a lapot. Ez az öregur volt Dreyfus Alfréd, nyugalmazott ezredes, ki azonban magát haláláig soha másként, mint „Dreyfus kapitány” nem nevezte...

Nem vette tudomásul az ezredesi rangot, amit jogtalanul kálváriája jóvátételéül adományoztak neki. Tudta, hogy az utókor előtt ő mindig a minden rangemelés ellenére a „Commandant Dreyfus” fog maradni s mintahogy Szent Sebestyént sem tudjuk elképzelni a melléből kimeredő szárnyas nyílak nélkül, ő is habár civilben járt mindig, a három „galon” alatt jelentette be magát mindenütt, melyet egy öröngő tömeg vad átkozódásai között téptek le a karjáról valamikor... Dreyfus kapitány.

A világháboruban reaktiváltatta magát. Nem maradhatott tétlenül a legsúlyosabb napokban, mikor Franciaország egész léte forgott a kockán, mikor von Kluck Párizs kapui előtt állott diadalmában libegő hadseregével, mikor már a kivénhedt autobuszokat is lefoglalták, hogy szállíthassák a rögtönzött katonákat hiányos felszerelésükben a frontra, mely itt volt közvetlenül Párizs előtt és az ágyudörgés megszakította a Diadalvet és a Vendemozliopot.

Szűz után eljött a világdöntő, a tömegsorsokat forgató pillanat. 1914 szeptember 3-án délelőtt Joffre egy törzskari ezredes küld hirtelen, boldogságtól dadogva, Galliéni tábornok párizsi ténparancsnokhoz egy rövid hirtel: Kluck hadserege ahelyett hogy Párizst bekerítené, a balszárnynon visszavonul.

Hanem ez a törzskari ezredes, országot szabadító hír vivője, nem Párizsba nyargal: egy bajtársához fordul reszkető hangon: „Nem akarná-e Ön átvenni tőlem ezt a küldetést?” — „De miért? A legnagyobb hirt a párizsiaknak... Miért nem Ön maga...?” — „Mert”, mondta mély szomorúsággal amaz, „mert nekem alkalmasint nem hinné senkisémet...”

Ez a törzskari ezredes volt Drayfus kapitány.

A neve évtizedekig nagy történelmi pártok csatájelszava volt. Az új és a régi Franciaország, roppant világtörténelmi eszménymentek és ellenéte világnézetek csaptak össze a dreyfusardok és antidreyfusardok harcán. Egy emberöltőn át egész

Franciaország két ellenséges és féktelenül gyűlölködő pártra hasította a Dreyfus-ügy. — „Nem szabad egy egész ország békéjét feldulni egy ember sorsa miatt, még, ha az, esetleg ártatlanul bűnhődik is” — írta a királyhű Charles Maurras, Dreyfus legveszedelmesebb, mert legbecsületesebb ellenfele.

S ez az ember, kit sorsa az ő maga minden hibája és akarata ellenére, ily végzetes világtörténelmi szerepbe sodort, zsidó létére mindvégig igazi, telivér katonatiszt maradt. Egyszerű, szófukar, szigorú, fegyelmezett, önmaga, mint mások iránt. Mikor az Ördögzigetről visszatérhetett és a parton a nép óriási diadalmában foga körül, azt mondta állítólag kísérőinek: „Qu'est-ce que c'est tous ces pékins?” — Mit akar itt ez a sok civil? Sébastian Faure, a dreyfusardok legnagyobb népszónoka és pamfletírója egy Elysée-Montmartre-i négygyűlésen e szavakig ragadta magát a Dreyfus-per derekán: „Küzdőnk kell, polgártársak, az egész klikk, mindezen Boisdeffre tábornokok, a Henry-k, a Paty de Clam-ok, az Esterházy-ak, és a... Dreyfus-ok ellen! Igen: a Dreyfus-ok ellen, mondtam; mert ha Dreyfus kapitány nem volna most az Ördögzigeten, akkor ő is, polgártár-

Ma utóljára: **„VIG ÖZVEGY” a Szinkör Mozgóban**
Maurice Chevallier és Jeanette Macdonald.
3. 5. 7 és 9 órákor.

Szerdától: MARLENE DIETRICH

sak, mi ellenünk sorakozna fel a katonatisztek oldalán... És Joseph Reinach, a „Histoire de l'Affaire Dreyfus”-ban nyíltan megmondja, hogy Clémenceau, a jakobinus, személyében sosem szerette ezt a katonát, kiért életét és szabadságát tette kockára; nála többre becsülte mindég a fivérét, Mathieu Dreyfus-t: az eszméért harcolt Clémenceau, nem az emberért, ki ez eszme áldozata lett véletlenül s anélkül hogy védőivel valaha is azonosította volna magát.

Ezt Reinach állapítja meg, a nyugodt ítélő, ki a Dreyfus-ügy lezártakor a legszebb zárszót találta meg: „Justice superabit judices...”

Hanem Emile Zolát, a rettenhetetlen regényíró, hű emlékezetében tartotta az ősz katoná utolsó napjaig. A minden őszi médani zárandokutról, melyet Zola hívei rendeznek évente a „J'accuse!” írójának tiszteletére, ez őszön fog Dreyfus kapitány először hiányzani... Mindig ott volt, de megbujt szürke kabátjában az ünneplő tö-

meg között az utolsó sorban. Nem szeretete, ha észreveszik.

Akarta, hogy már életében elfelejtsék. S ez sikerült is neki. Élete feladatának tekintette, hogy siettesse elsimulni mind-ama sebeket, miket a nemzet testén az ő nevében folyt pártharcok ütöttek. Ha mindennapos sétáját téve apró aggastyánlépteit és csodálatosan kék szemének réveteg tekintetét végigvitte a nagyboulevardokon, nem fordult utána senkisémet: az új generáció már nem ismert reá.

Halála nem befejezés. Aligha epilógus. Halott volt Dreyfus kapitány Párizs számára már igen sok évvel most bekövetkezett testi elmulása előtt. Azon számtalan halottak egyike, akik Párizs uccáin keresik sirjukat, hogy végre sajátmaguk számára is meghaljanak. S az új Párizs, mely új eszmékért és változott zászlókért hevült e megújuló július 14-én, nem vette tudomásul, hogy a régi Párizs egy színe, egy regényalakja tünt le megint... (E. K.)

Ujra Colijn dr. kapott megbízatást az új holland kormány megalakítására

Nem sikerült Albersee kormányalkotási kísérlete

Hága, július 29. (Rador.) Miután Albersee kísérlete nem sikerült, a királyné ma újból dr. Colijn volt miniszterelnököt bízta meg kormányalkotással. Colijn-nak felhatalmazása van parlamenten kívül álló politikusokból megalakítani kabinetjét.

Colijnnak az a megbízatása van Vilma királynőtől, hogy a kormányalkotásnak minél sürgettebben végebe kell mennie. Colijn ma folytatta kormányalkotási tárgyalásait.

Stern és Singert illeti, mig az EJH mandátumai Jozsef Sprinzakot és Lerner mérnököt.

Ékszerablás Timisoaran

Timisoara, július 29. (Az Uj Kelet.) Ma éjszaka 3 és 5 óra között vakmerő betörés történt Schatz Miksa timisoari ékszerész üzletébe. A betörők felfeszítették az üzlet vasredőnyét, azon keresztül betörték a kirakatüveget és mintegy 8—10 ezer lej értékű ékszereket raboltak el. A rendőrség beindította a nyomozást, amit rendkívül meglehet az a körülmény, hogy a tettesek semmilyen nyomot nem hagytak maguk után.

„Az emberéletnek nincs már értéke Németországban”

Berlin, július 29. (Rador.) Ludwig Roth, a Hanau melletti Dietges község lelkésze beszédet tartott a templomban, melyben azt hangoztatta, hogy az emberéletnek nincs már értéke az új Németországban. Prédikációjában célzott az oroszországi keresztényülldözésekre, de a németországi katolikusok sem várhatnak jobb sorsot. Roth lelkészi a hanaui törvényszék gyorsított eljárással 8 havi börtönrre ítélte.

Lázár Éva képkiallítása Satmaron. Lázár Éva, a deji származású, jónévi zsidó festőművész, a legkülönbözőbb erdélyi városokban megrendezett sikeres tárlatai után, e hét vasárnapra Satmaron rendez kiállítást legújabb festményeiből. A fiatal, kiemelkedő tehetségű festőművész satmari tárlata iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg és az előjelekből ítélve, komoly sikereknek néz elébe.

A Regátban lezajlottak a cionista kongresszusi választások

A progresszív klacionisták 2, az Erec Jiszráél Haovedet 2 mandátumot kapott, az ötödik mandátum sorsa még bizonytalan

Bucaresti, július 29. Megírta az Uj Kelet, hogy a regátban Jozsef Sprinzák választási egyezményt ígerezett létrehozni a cionista pártok között a kongresszusi választásokra, de ezt az utolsó pillanatban a centrum meghiusította. Az összes pártok: a Mizrahi, a Grossmann-féle állampárt, a Reues'erea és a Hanoár Hacioni közös frontja, valamint az Erec Jiszráél Haovedet magukévá tették az egyezményt, amikor a centrupártiak visszavonták előbbi beleegyezésüket és a választások megtartását kívánták.

kezében érhetően kiélezett volt a választási hangulat különösen a centrum irányában. Ez jutott kifejezésre a választási eredményekben is. A leadott szavazatok értelmében a progresszív klacionista front (Renesterea és Hanoár Hacioni) két mandátumot, az Erec Jiszráél Haovedet ugyancsak két mandátumot kapott, míg az ötödik mandátum sorsa még bizonytalan. Vagy a centrum vagy az állampárt fogja az ötödik mandátumot megkapni. Ez az eredmény a centrum vereségét jelenti, amit főleg az idézett elő, hogy az egyezmény körül tanúsított magatartásuk nagy ellenszenvet váltott ki cionista körökben. A progresszív klacionisták mandátuma S.

Vasárnap zajlottak le a választások. Az összes pártok a leghevesebb agitációt fejtették ki és a paktum meghiusítása követ-

Székely és Rétli BUTORGYÁRT
TARGU MUREZ - BUCURETI - BRAZOV

Tervezőink művészete,
Munkásaink szaktudása,
Anyagjaink kiválósága,
nyújtják Önnek azt a biztositékot,
mely a butorvára-lás előfeltétele.

Hivjon bennünket bizalommal és szakemberünk olyan rajzokat mutat majd be Önnek, amilyeneket Ön magának elképzelt

Rónaszék (Costiui) gyógyfürdőn 40 százalékos kedvezményt kapnak az Uj Kelet előfizetői

Az Uj Kelet kiadóhivatala és a mara-muresi Astra-között a napokban megállapodás jött létre, melynek értelmében az Uj Kelet előfizetői Rónaszék (Costiui) gyógyfürdőn kivételes kedvezményben részesülnek. A megállapodás értelmében az Uj Kelet előfizetői az összes fürdőjegyek árából 40 százalékos kedvezményt kapnak. A CFR 50 százalékos kedvezményt ad a costiui nyaralóknak. Az ellátás hihetetlenül olcsó, ugyszintén a lakások. A fürdőn orth. kóser vendéglő is van. Az Uj Kelet előfizetői a costiui kedvezmények miatt forduljanak Schön Dezsőhöz, lapunk segítheti megbízottjához.

(0:1). Rapid—TAC 4:2
lor—ASTRA komb. 7:2
es—MTE 2:1 (2:0).
Klinger—Ascarn—komb.
mbaton: MSE—Universt.
sárnap: MSE—ILSA 3:2

Vizipólo
zetközi vizipólotornán a
ek voltak: Magyarország
Németország—Belgium
ugoszlávia 3:2. Vasárnap:
(4:0) arányban legyőzte
édországot, Belgium győ.
ellen 3:1 (1:0) és Német.
ellen 5:1 (3:1) arányban.
ok 6 ponttal, 23:10 gól-
helyen állanak a németek
nadik helyen a svédek 4
yal. Negyedik Belgium,
g. hatodik Jugoszlávia.

iversitateaban? Jólérte-
k az információit, hogy
E játékosok katonai szol-
nak be, amellyel egyidejű-
a részére kéri átigazolá-
a megegyezés a játékos
a két érdekelt egyesu-
verseny Oradeán. Tudó.
oradeai Makabi és NAC
augusztus 15—19-i napo-
szversenyt rendez. A ver-
igárdán kívül cseh, ju-
eniszerek is indulnak.
atország válogatott lab-
szasz 25-én lesz Erfurt.

2:0 arányban vezet a
n. Austin 6:2, 2:6, 4:8,
vőzött Allison, Perry pe-
nyában Dudge ellen

PRO
TITUS

gy az 2 lej, vasárnap
ebb apróhirdetés 20 lej,
származék kedvezmény
előre fizetendő. Jelgő
bbitunk, ha portobizony-
keve van.

obát keresünk sürgősen
eket a kiadóba.

lu. szépen butorozott
szmálattal, kiadó. Str.

re eredménnyel közzveti
teléssel rendelkező „Me-
tele Ferdinand 116.

a irodának vagy orvosi
us elsejére. Marechal

sbán letelepedett fiatal
óvel, ki jelenleg rövid
lik, feleségül venne
al származó intelligens
hománnyal. Leveleket
a kiadóba kérek.

Cluj vesz és elad napi
rokot, adóbónokat és
nyeket.

zr. vallásu géplakatos,
luxusgépe van, a sör-
esetleg megfelelő ho-
ná magát jófogalmu
kiadóban.

ényfából, fiókkal, fel-
150 lejért kapható Cal-
talosműhely.

fürnirós antik ruha-
darab fehérre emai-
tal. Victoriei 55, asztá-

atik. Cim a kiadóban.

ncia, angol nyelvtokta-
an. Calea Reg. Ferdin-

nélkélhelyiségekkel Ca-
kiadó. Értekezni: Str.
egy Singer varrógép

kóser tehén és bivaly-
tva is — kapható
Iasilor 9.

em uj, olcsón eladó.
P. Mihaj Viteazul 5.

Istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE
IRTA: SCHÖN DEZSŐ (35)

A timár-uccai beszmedresben lezajlott eset után cédulákat ragasztottak ki az imaházakban: a rabbi megtiltotta, hogy lakodalmak alkalmával Hers Lájbnak márseliktől meghallgassák. Ilyen cédulákat, melyeken ott diszelgett a rabbi aláírása, a falusi zsidókhöz is küldözgettek.

Hers Lájbnak, az ápiokjresz, a defetista a Teitelbaum párt támadásainak célpontja lett.

A háborus orkeszterbe egy új hang sikított bele és Hers Lájbnak körül minden oldalról kezdtek feszíteni a hurkot.

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET

I.

A Sighet városát övező Szalván hegy színe rézvörösrre fakult, éjszaka vastag köd ereszkedett az Iza zöldes színű vizére, hajnalban pedig a beszmedresbe siető zsidók olyan szorosan húzták magukra bundájukat, hogy csak az orruk hegye látszott ki. Maramuresben beköszöntött a fagyos ős.

Napközben a sighet-i piacon sebesült falusi zsidók futkostak. Látleleteket vétettek fel és alkudoztak az ügyvédekkel. A szimchát-tórai körmenetek sebesültjei voltak ezek. Minden valamire való falunak volt néhány ilyen sebesültje. Minden faluban akad néhány olyan ember, aki minden különösebb megokolás nélkül azt képzelte magáról, hogy ő a falu első zsidója. Szimchát-tóra ünnepén pedig, amikor rang és érdem szerint osztották el a templomi tisztségeket, az „áru hurcsu“-t, a „hákofo risajne“-t, a „chuszn tajre“-t és hasonlókat, ezek a hátor legények hangos szóval követelték a maguk számára a „zsidós falatokat“. Az imaházak közönsége rendszerint nem honorálta ezeket a követelményeket, mire ezekben az imaházakban, ahol egész éven át olyan szépen megfűtötték az embereket, szimchát-tóra ünnepén veszekedések és botrányok törtek ki. A botrányoknak az lett a vége, hogy a templom közönsége elverte a rendzavarókat. Csunya dolog a verekedés — gondolták ezek a falusi zsidók — de mit ne csináljon az ember, hogy az imarend zavartalan menetét akarja biztosítani? A „jogfosztott“ emberek aztán alig várták, hogy muljon el az ünnep, másnap berohantak a városba és nagy hűhözállással az igazságot keresték.

A zsidó-uccában, abban a tágas udvarban, ahol száz esztendő óta falusi szekerek találtak szállást, sádchek szorgoskodtak. Nem fukarkodtak dicséretben, hol hozzátoldottak, hol leszállítottak „éveket“ aszerint, ahogy a pillanatnyi szükség azt megkívánta. Miután megegyeztek a feltételekben és összehozták a partit, szaladtak a rabbihoz letétbe helyezni a „készenléti“. Később a saroglya mélyéből pálinka és tézta került elő, tányért csaptak a szekérrudhoz, csörömpöltek a cserepek, az örömszülők könnyeket hullattak és az új mátkapár már egyazon szekéren indult hazafelé.

A zsidó-ucca végén nagy alkudozások folytak. Meszsi vidékről jöttek ügynökök és vitték Stryjbe, Stanislauba, Brodyba és Drohobitzba az ötesztendőre szegődött maramuresi zsidó lányokat, a fehér rabszolgákat.

A hegyek hátán irtották az erdőt. A folyók partjain csatogtak a gátterek, szakállas zsidó-tutajosok a kolnidre dallama mellett dirigálták a hatalmas szálfákat. Sovány gebék törtettek a Kárpátokon át és hozták Maramuresbe a komarnoi, zidicsiojvi, sztrétinyei, dolonai és nadvotnai „unokákat“. Ezeknek a házaló csodarabiknak nagyvénű nagyapáiktól örökölt nemességük mellett rezidenciájuk is volt: — az a rozoga szekér, amellyel Keleteurópát bejárták.

Ősz volt. Tipikus maramuresi ősz.

Két hónapja mulott annak, hogy a timár-uccai imaházban az emlékeztető incidens lejátszódott. A Galiciába vezető országúton szomorú, megtört családot vonzott egy parasztszekér. Egy házaspár ült a szekéren, meg egy csomó apró gyermek. A szekér alján volt elhelyezve a család egész vagyona: egy kevés ágynemű és néhány darab edény.

Hers Lájbnak márseliktől és családjával indultak a száműzetésbe.

Hers Lájbnak márseliktől kénytelen volt megállapítani, hogy a maramuresi kulturharcnak ő az első és egyetlen áldozata. Az emlékeztető incidens után, annak utána, hogy kihallgatták a tanukat, írásba foglalták bűneit, de a rabbinátus nem helyezte átok alá, úgy, ahogy azt a fanatizált tömeg elvárta volna, hanem egyszerűen megtiltották a maramuresi zsidóknak, hogy esküvőkön meghallgassák.

Hers Lájbnak próbált eleinte védekezni. Barátságára és belátásra hivatkozott, de csakhamar kénytelen volt belátni, hogy bűvös szelencéjéből szellemeket szabadított ki és nincs az a varázsigé, amivel a kiszabadult szellemeket meglehetne fékezni. Huszonnégy óra alatt el-

zárta előle a megélhetési lehetőségeket. „Man hat mich gesachten un á meszer“ — panaszkodtak könnyek között barátjának, Káhn-Nachmen Hersnek. Heteken keresztül családjával együtt valóságos éhezett. Közvetlenül a nagyünnepek után, amikor már minden kötélt elszakadt, Káhn-Nachmen Hers kibérelt számukra egy parasztszekeret és elindultak Galicia felé.

Utközben Hers Lájbnak sokat tűnődött a történeten. Kétségtelen — állapította meg — hogy helytelenül fogtam meg a dolgot. Lehet, ha a rabbiat és a Zohárt kihagyom a dologból nem került volna arra a sor, hogy családommal együtt most földönfutó legyek.

Felesége kisirt szemeit nézte és gyötörte a kérdés: vajjon hogyan birta magát annyira elragadtatni? Képzeltében arcok és képek vonultak el előtte és újra ott látta magát a talmud-tóra imaházban, amikor a meglepített embereknek lázas önkívületben szónokolt. Feldúlt lelkéből újra kitörték azok a végzetes szavak, úgy, hogy sulyosságukat szinte tapintani lehetett.

— Olyan emberek — mondotta akkor — akik haszavagódnak, amikor meglátnak egy közrendőrt és ágy alá bujnak, amikor dörög — egy egész népen akarnak segíteni. Ezek a ti csodarabbijaitok. Ha az egyiknek megtetszik egy fiatalasszony, aki panaszával járul el, magához hivatja az asszonyka férjét is és lelkükre beszél, hogy váljanak el, mert a sorsok titokzatos könyvéből őszentsége azt olvasta ki, hogy ők nincsenek egymásnak rendelve. A fiatal pár vakon engedelmessé válik neki és miután elváltak, a rebe feleségül veszi az asszonyt. Nekik minden meg van engedve, idézgetik a Zohár könyvét, amit olya szentségesnek tartanak, akár a bibliát.

Hers Lájbnak szinte érezte még Reb Jánkel Glück kezét, amint kiugrott a körből, megragadta a karját és szemébeordította: „A Zohárról mondtál valamit?“

Erezte, hogy akkor követte el a végzetes hibát, amikor annak a műnek a hitelességét merete kétségbevonni, melyen az egész zsidó misztika alapszik. Utólag pedig úgy emlékezett vissza, mintha ennél a pontnál elővigyázatossá lett volna, mintha maró gunyja leereszkedett volna a magas régiókból és szinte kedélyesen csevegett a Zohárról. Miket is mondott ő Reb Jánkel Glücknek? Hogy, no, no, csak ne olyan hevesen Reb Jánkel. Ha éppen a Zohárról beszélünk, hát elmondhatunk nektek, hogy nem is olyan biztos, miszerint ennek a könyvnek tényleg Rabbi Simon bar Jochai volna a szerzője. Nem én mondom ezt, hanem Rabbi Jakob Emden, a mult század kiváló rabbinusa, aki egy egész könyvet ír erről a kérdésről „Szefer hamitpachasz“ címen. Sőt, ha akarjátok, többet is elárulhatok: a „Szefer hajochszin“ című mű, amelyik a constantinai nyomdában készült, részletesen leírja Rabbi Mose de Lyon esetét, miképpen szerkesztette és hozta forgalomba ezt a könyvet. Ennek a rabbinak a felesége és a lánya egy megfelelő házassági-ajánlat fejében elárulták, hogy Rabbi Mose írta a Zohár könyvét és azzal a céllal hamisította, hogy gazdag, misztikára hajlamos zsidóktól, mint kivételes ritkaságot nagy összegeket csaljon ki.

Még azt is elmondta, hogy egy csomó, valósággal bálványimádáshoz hasonló vallási szokás maradt ránk a kabbalistáktól és ezeknek a szokásoknak kizárólag a Zohár az alapjuk. Tudjátok-e — fakadt ki akkor Hers Lájbnak — hogy azok a megszigorítások, amelyek annyira szenvedést okoznak nektek, javarésben a kabbalistáktól erednek? A rabbinak persze nem fáj, hogy egy jókorra kakassal kell „képoret ütni“. Ő nem fizet gabellát, szereti a jó levest, a sakternél nem kell órákon át várakoznia, mert az eljön hozzá. De ti nyögitek a súlyos terheket s ennek fejében most még egymásra uszítanak benneteket. A rabbinak verekedő kedve van, a Káhnoknak szintén, mert mindannyiuknak jódolga van és nem bírnak a kövedon osztozkodni. Miért veritek hát be ti egymás fejét? Verekedjenek ők maguk, ha kedvük van...

Hers Lájbnak arra gondolt, hogy talán ez a háborus hangulat volt az ő végzete. Ha rendes békeidőkben történik ez a kisiklás, akkor a rabbi magához hivatja és megdorgálja. De így eljárt, mind a két párt kezét. Zugnak az ágyuk, ropognak a fegyverek és ő pacifista hangokat üt meg... csak természetes, hogy neki alul kellett maradnia.

Arra is gondolt, hogy a gomolygó események fokozták szavainak sulyosságát. Az utóbbi hetekben a saját bajától eltekintve, értelmetlenül állott a szokatlan jelenségekkel szemben és nem birta eléggé bámolni az emberek rövidlátását. Káhn-Sulem szó nélkül kitette összes alkalmazottjait, mert hallotta, hogy közülük valaki vallásos embernek tartja Teitelbaum rabbit és sajnálja, hogy amiért ártatlanul üldözik. Rimer összeveszett a vejevel és rebincsik-párti gazembernek mondta. Fogta a lányát és három gyermekével együtt hazavitte, inkább üljene nála és ő majd gondoskodik róluk, semhogy egy ilyen utolsó senkivel éljenek együtt egy fedél alatt. Jantel lányát a zemplémi Katz fiu jegyzte el, már készen volt az esküvő, az esküvő nap-

ján megérkezett a vőlegény és annak rokonai. Ekkor két zsidó kereste fel a vőlegény apját és eskü alatt bizonyították, hogy, sajnos, ők biztosan tudják, hogy a menyasszonynak „rossz betegség“-e van. Ha akarja — mondták — ők hajlandók erre akár a templomban is megesküdni. A vőlegény apja, az öreg Katz nem szőlt semmit, hanem megtartották a chipét, chipe után kocsi hozatott és az egész lakodalmis sereg legnagyobb ámulatára felült a kocsi és megparancsolta vőlegény fiának, hogy ő is üljön fel szó nélkül mellé. A lakodalmom szétment és egy hét múlva Jantel lánya válólevelet kapott. És mindennek a machlajke az oka... Istenem — nyögött fel keservesen Hers Lájbnak — még csak erre az átokra, még csak erre a szörnyű sorscsapásra volt szüksége a szerencsétlen maramuresi zsidóságnak...

A krecsenyevi fuvaros sovány gebéi nehezen vonzották a szekeret a rahói serpentinre. A gyermekek, akik az ut első szakaszában örvendek a kocsihúzásnak, nyafogni kezdtek és követelőztek. Éhesek voltak, szomjasak voltak, álmosak voltak és fáradtak. Az asszony feje lekókkadt. Kifárasztották az utóbbi hetek izgalmai. Teljesen ki volt merülve. Hers Lájbnak csittgatta a gyermekeket, legyetek türellemmel, nem sokára Kőrösmezőn leszünk és Rosenthalék házában kipihenjük magunkat.

Egy éles forduló után furcsa karavánnal találták szembe magukat. Első pillanatra vándorcirkusznak lehetett hinni a karavánt. Az első szekerekben férfiak ültek, a hátsókban nők és gyermekek. A hatalmas deliszánsz-szerű szekerek beillettek a trupp mozgó-szállásának. És aki egy keveset tűnődött, az rögtön megállapította, hogy a kerekre járó testes ládák sátorponyvákat, köteleket, trombitákat, cintányérokat és bohóc-sapkákat tartalmaznak.

Hers Lájbnak gyakorlott szemével rögtön megállapította, hogy kivel állanak szemben. Reb Mardchele Nadverner csapata állott velük szemben; galiciai turnéja után a csapat hazaérkezett Maramuresba.

Ki volt ez a Reb Mardchele Nadverner? — A legfurcsább, a legönzetlenebb, a legvonzóbb és a legrejtettebb chaszid rabbi mindazok közül, akiket Maramures valaha is látott.

A galiciai Nadvornából került Reb Mardchele Maramuresba. Bustina volt a székhelye, habár ritkán tartózkodott ottan. Nem voltak a szó mindennapi értelmében vett chaszidjai, hiszen furcsa és a normalistól eltérő életmódja tökéletesen kizárta ezt a lehetőséget. De nagy volt házában az ugnyevzett „gefuhrecht“. Személye vonzotta a tömegeket. Ebből a szempontból minden más chaszid rabbi messzire elmaradt mögötte. Ahol megjelent, ötvenkilométeres körzetben mozgósított minden zsidót. De nem csak Maramuresból, hanem Galiciából, Bukovinából és a birodalom minden sarkából jöttek hozzá hívek.

Vajjon mivel vonzotta annyira magához Reb Mardchele az embereket? Sokban hozzájárult ehhez különös életmódja is. A nap huszonnégy óráját szabályosan töltötte, erősen lefüggönyözött ablakok mellett ült és a szobájában éjjel-nappal vastag, félméteres gyertyák égtek. Napjában csak egyszer étkezett, az esti órákban, amikor reggeli imájával elkészült. De akkor sem ette végig a zsidó asztalok szokásos menüjét, hanem ételmaradékokat evett, sokszor olyanokat, amiket egy-két héten keresztül gyűjtögetett. Ezeknek az ételmaradékoknak összefüggésük volt valamelyes micve-lakomával. Esküvők, briszek, szijjumok, vagy járzaitok maradványai voltak. Nem engedte meg, mint más chaszid rabbi, hogy kezét csokolják. Csak annak volt megengedve, hogy hozzányúljon, aki aznap mikvében megfürdött. Tél közepén sajátmaga szüretelte pészachi borát és csak olyan harisnyát hordott, amit „tisztá asszony“ kötött neki. Rendszerint péntek délután utazott, pillanatok alatt mozgósította karavánját, felrakták az előkészített csólent-fazekakat és a karaván ott állapodott meg, ahol a rebe megparancsolta. Előre sohse tudták, hogy hol fognak szombatolni. Karavánját képezte az a nehéz család, aki állandóan vele volt és akinek kenyérért ő maga gondoskodott. Voltak közöttük tóra-másolók, sakterek, tanítók, sámeszek, kvitli-írók, menámszesterek, a rabbi által megáldott gyermekspákok és imakönyvek koncesszionáriusai, mesemondók, szökevények, prozeliták és sok-sok furcsa, eredeti alak.

Pár lépésnyi távolságra voltak egymástól, amikor a rebe intett a kocsisának. A szekér megállott és nyomában az egész trén. A krecsenyevi fuvaros lovai minden különösebb biztatás nélkül szintén megállottak.

Reb Mardchele Nadverner leszállott a szekérről. Rongyos kaftánjának koszlott rojtjait lengette a szél. Istenien szép arca és koszlott ruházata között kirívó különbség volt. Hers Lájbnak is leszállott szekereéről és a kis hegyi pataként csobogó Tisza partján, a havasok ölen szembenállott Maramures két nagy népszerűségű: a nagy csodatevő és az első „felvilágosodott zsidó“ — a kulturharcos lakodalmi tréfacsináló...

— Nincs párosodt, ugyebár? — fordult Reb Mardchele Hers Lájbnak.

— Nincs, rebe — mondta Hers Lájbnak megtörtén. — Mardchele azért jött erre, hogy veletek találkozzon — jegyezte meg a rabbi és a sorban álló harvodik szekérhez ment.

Közben a szekerekről pájosos-szakállas zsidók ugáltak le. Kinyitották az óriási ládákat, kenyér, gertya, fehérnemű-vászon és kaftán-selyem került elő a ládákból. A rebe bőséges adagot nyújtott át Hers Lájbnak, majd átadott neki tizennyolc forintot a következő szavak kíséretében: „Záj-zse án erlecher jid.“

(Folytatjuk.)

Az Országos

Str. Saguna 7 sz.
kedden, f. hó 30-
dr Frenkel E

— A timisoarai
nya. Timisoaráról
számában hirt ad
és inzultusról, me
városbába polgár
le. Tudósításunkb
rültek be, amelyek
nak. Dr Löffler
ma is alpolgármes
los óra alatt dr E
vos és volt alkop
ujabb értesülésin
vatalos személy e
bíráják el és mir
rül az ügy.

— Nagy tüz vo
Vasárnap éjszaka
szerpicacon. A tűz
székben keletkez
dos tüzetekre is.
órákban tudták
spiridoni üzletne
bódé égett le.

— H. G. Wells
monumentális re
kezdve az Edison

— HOLGYEK, ha
forduljanak bizalon
Cluj. Regele Ferd

— Kínai rablók
tudósítóját. Peking
kingi tudósítóját, d
nes angol író Doh
ták el orosz sofő
szabadonbocsátottá
zal, hogy 100.000
fogoly váltásdíja

— Madgearu 8 é
pártjának. Bucures
parasztpárt tegnap
községben tartott
gearu is felszóltá
hangsúlyozta, hogy
nek kell kormányr
uralmon maradn
programját: a par

— Ha az areza
tekintete bágyad
nyomott és nehéz
tulságos rothadási
és epepangás kin
néhány napon át
pohár természetes
vizet innia. Az or
régóta a Ferenc
mert ez a rosszul
san megszűnteti és
frissíti.

— Az Arvagon
A Tihután üdülő
e héten befejezte
délután fél 5 óra
állomásra. A gy
egészségnek örvend
kgr-ot gyarapodta
erre rászorultak, a
további négy hétig
a nagy anyagi áld
új épület is, ami
ezen a nyáron jel
szegény gyermek
jótéményében. A
portja július 31-én
Cluj államáról a
számmal, amelyből
meket küld, a több
sából rekrutálódik.
a gyermekeket a b
nan a CFR által sz
rendelkezésre bocsi
nek Tihutáig. Az
szabásu nyaralási e
Cluj zsidó társadal
szül a helyszínére
bizottság előrelát
autobuszokon kirán
szociális intézmény
dot nyújtson abba
nemesszivü hitese
megteremteni módo

istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ

(35)

A timár-uccai beszmedresben lezajlott eset után cédulákat ragasztottak ki az imaházakban: a rabbi megiltotta, hogy lakodalmak alkalmával Hers Lájb márseliket meghallgassák. Ilyen cédulákat, melyeken ott díszelgett a rabbi aláírása, a falusi zsidókhöz is küldözgették.

Hers Lájb, az apikojresz, a defetista a Teitelbaum párt támadásainak célpontja lett.

A háborus orkeszterbe egy új hang sikított bele és Hers Lájb nyaka körül minden oldalról kezdtek feszíteni a hurkot.

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET

I.

A Sighet városát övező Szalaván hegy színe rézvörösre fakult, éjszaka vastag köd ereszkedett az Iza zöldes színű vizére, hajnalban pedig a beszmedresbe siető zsidók olyan szorosra húzták magukra bundájukat, hogy csak az orruk hegye látszott ki. Maramuresben beköszöntött a fagyos ősz.

Napközben a sighet-i piacon sebesült falusi zsidók futkostak. Látletekkel vétekkel fel és alkudoztak az ügyvédekkel. A szimchát-tórai körmenetek sebesültjei voltak ezek. Minden valamire való falunak volt néhány ilyen sebesültje. Minden faluban akadt néhány olyan ember, aki minden különösebb megokolás nélkül azt képzelte magáról, hogy ő a falu első zsidója. Szimchát-tóra ünnepe pedig, amikor rang és érdem szerint osztották el a templomi tisztviselőket, az „átu hurészu“-t, a „hákofo risajne“-t, a „chuszn tajre“-t és hasonlókat, ezek a hátor legények hangos szóval követelték a maguk számára a „zsisrós falatokat“. Az imaházak közönsége rendszerint nem honorálta ezeket a követelményeket, mire ezekben az imaházakban, ahol egész éven át olyan szépen megfértek az emberek, szimchát-tóra ünnepe veszekedések és botrányok törtek ki. A botrányoknak az lett a vége, hogy a templom főzönsége elverte a rendzavarókat. Csunya dolog a verekedés — gondolták ezek a falusi zsidók — de mit ne csináljon az ember, hogy az imarend zavartalan menetét akarja biztosítani? A „jogfosztott“ emberek aztán alig várták, hogy muljon el az ünnep, másnap berohantak a városba és nagy hühhözással az igazságot keresték.

A zsidó-uccában, abban a tágas udvarban, ahol száz esztendő óta falusi szekerek találtak szállást, sádcének szorgoskodtak. Nem fukarkodtak dicséretben, hol hozzátoldottak, hol leszállítottak „éveket“ aszerint, ahogy a pillanatnyi szükség azt megkívánta. Miután megegyeztek a feltételekben és összehozták a partit, szaladtak a rabbihoz letétbe helyezni a „készpénzt“. Később a saroglya mélyéből pálínka és tészta került elő, tányért csaptak a szekérrudhoz, csörömpöltek a cserepek, az örömszülők könnyeket hullattak és az új mátkapár már egyazon szekéren indult hazafelé.

A zsidó-ucca végén nagy alkudozások folytak. Meszsi vidékről jöttek ügynökök és vitték Stryjbe, Stanislauba, Brodyba és Drohobitzba az öttestendőre szegődött maramuresi zsidó lányokat, a fehér rabszolgákat.

A hegyek hátán irtották az erdőt. A folyók partjain csattogtak a gátterek, szakállas zsidó-tutajosok a kolindale dallama mellett dirigálták a hatalmas szálfákat. Sovány gebék törtettek a Kárpátokon át és hozták Maramuresbe a komarnoi, zidicsojvi, sztrétinyei, dolnai és nadvotnai „unokákat“. Ezeknek a hálaló csodarabiknak nagynevű nagyapáiktól örökölt nemességük mellett rezidenciájuk is volt: — az a rozoga szekér, amellyel Kelet Európát bejárták.

Ősz volt. Tipikus maramuresi ősz.

Két hónapja mulott annak, hogy a timár-uccai imaházban az emlékezetes incidens lejátszódott. A Galiciába vezető országon szomorú, megtört családot vonzott egy parasztszekér. Egy házaspár ült a szekéren, meg egy csomó apró gyermek. A szekér alján volt elhelyezve a család egész vagyona: egy kevés ágynemű és néhány darab edény.

Hers Lájb márselik és családja indultak a száműzetésbe.

Hers Lájb márselik kénytelen volt megállapítani, hogy a maramuresi kulturharcnak ő az első és egyetlen áldozata. Az emlékezetes incidens után, annak utána, hogy kihallgatták a tanukat, írásba foglalták bűneit, de a rabbinátus nem helyezte átok alá, úgy, ahogy azt a fanatizált tömeg elvárta volna, hanem egyszerűen megiltották a maramuresi zsidóknak, hogy esküvőkön meghallgassák.

Hers Lájb próbált eleinte védekezni. Barátságára és belátásra hivatkozott, de csakhamar kénytelen volt belátni, hogy büvös szelencéjéből szellemeket szabadított ki és nincs az a varázsigé, amivel a kiszabadult szellemeket meglehetne fékezni. Huszonnégy óra alatt el-

zárták előle a megélhetési lehetőségeket. „Man hat mich gesachten un á meszer“ — panasolta könnyek között barátjának, Káhán-Nachmen Hersnek. Heteiken keresztül családjával együtt valósággal éhezett. Közvetlenül a nagyünnepek után, amikor már minden kötetlenszakadt, Káhán Nachmen Hers kibérelt számukra egy parasztszekeret és elindultak Galícia felé.

Utközben Hers Lájb sokat tündött a történeken. Kétségtelen — állapította meg — hogy helytelenül fogtam meg a dolgot. Lehet, ha a rabbitak és a Zohár kihagyom a dologból nem került volna arra a sor, hogy családommal együtt most földönfutó legyek.

Felesége kisirt szemeit nézte és gyötörte a kérdés: vajjon hogyan birta magát annyira elragadtatni? Képzeteiben arck és képe vonultak el előtte és újra ottlatta magát a talmud-tóra imaházban, amikor a meglepett embereknek lázas önkívületben szónokolt. Feldult lelkéből újra kitértek azok a végzetes szavak, úgy, hogy súlyosságukat szinte tapintani lehetett.

— Olyan emberek — mondotta akkor —, akik haszravágódnak, amikor meglátnak egy közendőt és ágy alá bujnak, amikor dörög — egy egész népen akarnak segíteni. Ezek a ti csodarabbijaitok. Ha az egyiknek megtetszik egy fiatalasszony, aki panaszával járul elé, magához hivatja az asszonyka férjét is és lelkükre beszél, hogy váljanak el, mert a sorsok titokzatos könyvéből öszentsége azt olvasta ki, hogy ők nincsenek egymásnak rendelve. A fiatal pár vakon engedelmeskedik neki és miután elváltak, a rebe feleségül veszi az asszonyt. Nekik minden meg van engedve, idézgetik a Zohár könyvét, amit olya nszentségesnek tartanak, akár a bibliát.

Hers Lájb szinte érezte még Reb Jánkel Glück kezét, amint kiugrott a körből, megragadta a karját és szemébeordította: „A Zohárról mondtál valamit?“

Érezte, hogy akkor követte el a végzetes hibát, amikor annak a műnek a hitellességét merté kétségbevonni, melyen az egész zsidó misztika alapszik. Utólag pedig úgy emlékezett vissza, mintha ennél a pontnál elővigyázatos lett volna, mintha maró gunyja leereszkedett volna a magas régiókból és szinte kedélyesen csevegett a Zohárról. Miket is mondott? Ő Reb Jánkel Glücknek? Hogy, no, no, csak ne olyan hevesen Reb Jánkel. Ha éppen a Zohárról beszélünk, hát elmondhatom nektek, hogy nem is olyan biztos, miszerint ennek a könyvnek tényleg Rabbi Simon bar Jochai volna a szerzője. Nem én mondom ezt, hanem Rabbi Jakob Emden, a mult század kiváló rabbinusa, aki egy egész könyvet írt erről a kérdésről „Szefer hámitpáchasz“ címen. Sőt, ha akarjátok, többet is elárulhatok: a „Szefer hajochszin“ című mű, amelyik a constantini nyomdában készült, részletesen leírja Rabbi Mo'e de Lyon esetét, miképpen szerkesztette és hozta forgalomba ezt a könyvet. Ennek a rabbinak a felesége és a lánya egy megfelelő házassági-ajánlat fejében elárulták, hogy Rabbi Mose irta a Zohár könyvét és azzal a céllal hamisította, hogy gazdag, misztikára hajlamos zsidóktól, mint kivételes ritkaságot nagy összegeket csaljon ki.

Még azt is elmondta, hogy egy csomó, valósággal bálványimádáshoz hasonló vallási szokás maradt ránk a kabbalistáktól és ezeknek a szokásoknak kizárólag a Zohár az alapjuk. Tudjátok-e — fakadt ki akkor Hers Lájb — hogy azok a megszigorítások, amelyek anyni szenvedést okoznak nektek, javarészből a kabbalistáktól erednek? A rabbinak persze nem fáj, hogy egy jókorra kakassal kell „kepőret ütni“. Ő nem fizet gabelát, szereti a jó levest, a saktérnél sem kell órákon át várakoznia, mert az eljön hozzá. De ti nyögitek a súlyos terheket s ennek fejében most még egymásra uszitanak benneteket. A rabbinak verekedő kedve van, a Káhánoknak szintén, mert mindannyiuknak jódolga van és nem bírnak a kövedon osztozkodni. Miért veritek hát be ti egymás fejét? Verekedjenek ők maguk, ha kedvük van...

Hers Lájb arra gondolt, hogy talán ez a háborus hangulat volt az ő végzete. Ha rendes békeidőkben történnék ez a kislálás, akkor a rabbi magához hivatja és megdorgálja. De így eljártszotta, mind a két párt kezét. Zugnak az ágyuk, ropognak a fegyverek és ő pacifista hangokat üt meg... csak természetes, hogy neki alul kellett maradnia.

Arra is gondolt, hogy a gomolygó események fokozták szavainak súlyosságát. Az utóbbi hetekben a saját bajától eltekintve, értelmetlenül állott a szokatlan jelenségekkel szemben és nem birta eléggé bámulni az emberek rövidlátását. Káhán Sulem szó nélkül kitéte összes alkalmazottjait, mert hallotta, hogy közülük valaki vallásos embernek tartja Teitelbaum rabbit és sajnálja, hogy amiért ártatlanul üldözik. Rimer összeveszett a vejével és rebincik-párti gazembernek mondta. Fogta a lányát és három gyermekével együtt hazavitte, inkább üljenek nála és ő majd gondoskodik róluk, semhogy egy ilyen utolsó senkivel éljenek együtt egy fedél alatt. Jantel lányát a zempléni Katz fiu jegyezte el, már készen volt az esküvő, az esküvő nap-

ján megérkezett a vőlegény és annak rokonai. Ekkor két zsidó kereste fel a vőlegény apját és eskü alatt bizonyították, hogy, sajnos, ők biztosan tudják, hogy a menyasszonynak „rossz betegség“-e van. Ha akarja — mondták — ők hajlandók erre akár a templomban is megesküdni. A vőlegény apja, az öreg Katz nem szólt semmit, hanem megtartották a chipét, chipe után kocsi hozatott és az egész lakodalmas sereg legnagyobb ámulatára felült a kocsi és megparancsolta vőlegény fiának, hogy ő is üljön fel szó nélkül mellé. A lakodalom szétment és egy hét múlva Jantel lánya válólevelet kapott. És mindenek a machlajke az oka... Istenem — nyögött fel keservesen Hers Lájb — még csak erre az átokra, még csak erre a szörnyű sorscsapásra volt szüksége a szerencsétlen maramuresi zsidóságnak...

A krecesnevi fuváros sovány gebéi nehezen vonzólták a szekeret a rahói serpentinén. A gyermekek, akik az ut első szakaszában örvendtek a kocsiakázásnak, nyafogni kezdtek és követelőztek. Ehesek voltak, szomjasak voltak, álmosak voltak és fáradtak. Az asszony feje lekókkadt. Kifárasztották az utóbbi hetek izgalmai. Teljesen ki volt merülve. Hers Lájb csittgatta a gyermekeket, legyetek türellemmel, nemsokára Körösmezőn leszünk és Rosenthalék házában kipihenjük magunkat.

Egy éles forduló után furcsa karavánnal találták szembe magukat. Első pillanatra vándorcirkusznak lehetett hinni a karavánt. Az első szekerekben férfiak ültek, a hátsókban nők és gyermekek. A hatalmas deli-zsánsz-szerű szekerek beillettek a trupp mozgó-szállásának. És aki egy keveset tündött, az rögtön megállapíthatta, hogy a kerekre járó testes ládák sátorponyvát, köteleket, trombitákat, cintányérokat és bohóc-sapkákat tartalmaznak.

Hers Lájb gyakorlott szeme rögtön megállapította, hogy kivel állanak szemben. Reb Mardchele Nadverner csapata állott velük szemben; galiciai turnéja után a csapat hazáérkezett Maramuresba.

Ki volt ez a Reb Mardchele Nadverner? — A legfurcsább, a legönzletlenebb, a legvonzóbb és a legrettegettebb chaszid rabbi mindazok közül, akiket Maramures valaha is látott.

A galiciai Nadvornából került Reb Mardchele Maramuresba. Bustina volt a székhelye, habár ritkán tartózkodott ottan. Nem voltak a szó mindennapi értelmében vett chaszidjai, hiszen furcsa és a normálistól elütő életmódja tökéletesen kizárta ezt a lehetőséget. De nagy volt házában az ugynevezett „gefuhrecht“. Személye vonzotta a tömegeket. Ebből a szempontból minden más chaszid rabbi messzire elmaradt mögötte. Ahol megjelent, ötvenkilométeres körzetben mozgósított minden zsidót. De nem csak Maramuresből, hanem Galiciából, Bukovinából és a birodalom minden sarkából jöttek hozzá hívek.

Vajjon mivel vonzotta annyira magához Reb Mardchele az embereket? Sokban hozzájárult ehhez különös életmódja is. A nap huszonnégy óráját szabályban töltötte, erősen lefüggönyözött ablakok mellett ült és a szobájában éjjel-nappal vastag, félméteres gyertyák égtek. Napjában csak egyszer étkezett, az esti órákban, amikor reggeli imájával elkészült. De akkor sem ette végig a zsidó asztalok szokásos menijét, hanem ételmaradékokat evett, sokszor olyanokat, amiket egy-két héten keresztül gyűjtögetett. Ezeknek az ételmaradékoknak összefüggésük volt valamelyes micve-lakomával. Esküvők, briszek, szijumok, vagy járzeitok maradványai voltak. Nem engedte meg, mint más chaszid rabbi, hogy kezét csókolják. Csak annak volt megengedve, hogy hozzányúljon, aki aznap mikvében megfürdött. Téli közepén saját maga szüretelte pészachi borát és csak olyan harisnyát hordott, amit „tisza asszony“ kötött neki. Rendszerint péntek délután utazott, pillanatok alatt mozgósította karavánját, felrakták az előkészített csölent-fazekakat és a karaván ott állapodott meg, ahol a rebe megparancsolta. Előre sohse tudták, hogy hol fognak szombatolni. Karavánját képezte az a nehéz család, aki állandóan vele volt és akinek kenyeréről ő maga gondoskodott. Voltak közöttük tóra-másolók, sakterek, tanítók, sámeszek, kvitli-írók, menázmesterek, a rabbi által megáldott gyermekapok és imakönyvek koncesszionáriusai, mesemondók, szökevények, prozeliták és sok-sok furcsa, eredeti alak.

Pár lépésnyi távolságra voltak egymástól, amikor a rebe intett a kocsisának. A szekér megállott és nyomában az egész trén. A krecesnevi fuváros lovai minden különösebb biztatás nélkül szintén megállottak.

Reb Mardchele Nadverner leszállott a szekérről. Rongyos kaftánjának koszlott rojtjait lengette a szél. Istenien szép arca és koszlott ruházata között kirívó különbség volt. Hers Lájb is leszállott szekéréből és a kis hegyi pataként csobogó Tisza partján, a havasok ölen szembenállott Maramures két nagy népszerűsége: a nagy csodatevő és az első „világosodott zsidó“ — a kulturharcos lakodalmi tréfacsináló...

— Nincs párnoszod, ugyebár? — fordult Reb Mardchele Hers Lájbhoz.

— Nincs, rebe — mondta Hers Lájb megörten.

— Mardchele azért jött erre, hogy veletek találkozzon — jegyezte meg a rabbi és a sorban álló harmadik szekérhez ment.

Közben a szekerekről pájeszos-szakállas zsidók ugáltak le. Kinyitották az óriási ládákat, kenyér, gyertya, fehérnemű-vászon és kaftán-selyem került elő a ládákból. A rebe bőséges adagot nyújtott át Hers Lájbnak, majd átadott neki tizennyolc forintot a következő szavak kíséretében: „Záj-zse án erlecher jid.“

(Folytatjuk.)

Az Országok

Str. Saguna 7 sz. kedden, f. hó 30-án dr Frenkel

— A timisoarai...
— Nagy tüz...
— H. G. Wells...

— HOLGYEK...
— Kínai rablók...

— Madgearu 8...

— Ha az arez...

— Az Arvagond...

A Tihután üfűlő...
— Az Arvagond...

A Tihután üfűlő...
— Az Arvagond...

HIREK

Az Országos Zsidó Párt Clujj Tagozatának

Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában kedden, f. hó 30-án délelőtt 1—2 óra között dr. Frenkel László tart inspekción.

— A timisoarai polgármesterhivatalt botrányra. Timisoaráról jelentik: Lapunk legutóbbi számában hirt adtunk arról a konfliktusról és inzultusról, mely szombaton a timisoarai városháza polgármesteri hivatalában zajlott le. Tudósításunkba sajnálatos tévedések kerültek be, amelyek helyreigazításra szorulnak. Dr. Löffler Béla, akit az inzultus ért, ma is polgármester és az incidenst hivatalos óra alatt dr. Bonțila János timisoarai orvos és volt alpolgármester idézte elő. Legújabb értesülésünk szerint az incidenst hivatalos személy ellen elkövetett inzultusként bírálják el és mint ilyen hadbíróság elé kerül az ügy.

— Nagy tűz volt Iasiban. Iasiból jelentik: Vasárnap éjszaka tűz ütött ki a jasi élelmiszerpiacon. A tűz a Rosenzweig-féle mészárszékben keletkezett és átcsapott a szomszédos üzletekre is. A tüzet csak a reggeli órákban tudták lokalizálni. Az egész spiridon üzletnegyed elpusztult. Mintegy 68 bódé égett le.

— H. G. Wells Láthatatlan ember című monumentális regénye filmen. Keddtől kezdve az Edison mozgóban.

— HÖLGYEK, ha jól akarnak férjhezmenni, forduljanak bizalommal a „MIREA” irodához Cluj, Regele Ferdinand 116.

— Kínai rablók fogták el a DNB pekingi tudósítóját. Pekingből jelentik: A DNB pekingi tudósítóját, dr. Herbert Müllert és Jones angol írórt Dolmor közelében rablók fogták el orosz sofőrjükkkel együtt. Utóbbi szabadonbocsátották és Pekingbe küldték az azal, hogy 100.000 dollárt követeljen a két fogoly váltságdíja fejében.

— Madgearu 8 éves kormányzatot követel partjának. Bucurestiből jelentik: A nemzeti parasztpárt tegnap az ifjomegyei Afumati községben tartott négyülést, amelyen Madgearu is felszólalt. A volt pénzügyminiszter hangsúlyozta, hogy a nemzeti parasztpártnak kell kormányra kerülnie és 8 évig kell uralmon maradnia, hogy megvalósíthassa programját: a paraszttálatot.

— Ha az areszine fakó, szürkésárga és tekintete bágyadt, ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmok gyöttrik, ha a bél-tulajosság rothadási folyamatai, gyomorfájás és epepangás kónozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Az orvosok azért rendelik már régóta a Ferenc József vizet oly gyakran, mert ez a rosszulletet okát rendszerint gyors megszünteti és az egész szervezetet fel-frissíti.

— Az Árvagondozó nyaraltatási akciója. A Tihuțan üdülő gyermekek első csoportja e héten befejezte nyaralását és július 30-án délután fél 5 órakor érkeztek meg a clujji állomásra. A gyermekek mind a legjobb egészségnek örvendenek, kivétel nélkül 3—5 kgr.-ot gyarapodtak súlyban, néhányat, akik erre rászorultak, az Árvagondozó vezetősége további négy hétig tart a telepen. Elkészült a nagy anyagi áldozatokkal tető alá hozott új épület is, ami lehetővé teszi, hogy még ezen a nyáron jelentékenyen több árva és szegény gyermek részesülhessen a nyaralás jótéteményében. A gyermekek második csoportja július 31-én reggel 7.15 órakor indul Clujj állomásról a nyaralótelepre 160 létszámmal, amelyből Clujj 65, Oradea 50 gyermeket küld, a többi Erdély különböző városából rekrutálódik. Három külön vagon viszi a gyermekeket a borgói havasok közé, ahonnan a CFR által az Árvagondozó felkérésére rendelkezésre bocsátott különvonaton mennek Tihuțáig. Az Árvagondozó ezidei nagy-szabású nyaralási akciójának megtekintésére Clujj zsidó társadalmának számos tagja készült a helyszínre kimenni s a nyaraltatási bizottság előreláthatólag augusztus 4-re autobuszokon kirándulást tervez, hogy ezen szociális intézmény iránt érdeklődőknek módot nyújtson abban gyönyörködni, amire nemesszivű hitvestereink áldozatkészsége megteremteti a módot nyújtott.

8 éve fennálló Schwartz Menyhért né orth. zsidó leánynevelő intézete — internátusában

Oradea, Str. Ep. Ciorogariu 8, a beiratások folyamatban vannak. Növendékei a zsidó leánygimnáziumon kívül az összes iskolákat látogathatják. Az internátus a város leg-szebb helyén, minden iskolához közel, parkos zárt udvarral rendelkezik. Benlakó nyelv-, zene- és korrepetáló tanárnők! Allandó tanárnői és orvosi felügyelet! Mérsékelt díjak! Kitünő referenciák! Prospektus!

— Diplomáciai eszmecsere a dunai együttműködésről. Rómából jelentik: Megerősítik azt a hirt, hogy francia tervezet alapján diplomáciai eszmecsere folyik a dunai együttműködés ügyéről.

— Ötven esküvő egy nap alatt. Buzauból jelentik: Tegnap ötven esküvő volt Buzauban. Az összes párok vadházasságban éltek eddig és hivatalos egybekelésük szertartásán a vármegye prefekta is részt vett mintegy 2000 főnyi vendéggel.

— De Valera teljesen átfórmálja az ir alkotmányt. Londonból jelentik: Dublini jelentés közli, hogy De Valera ir miniszterelnök törvényjavaslatokat dolgoztatott ki, amelyek teljesen átfórmálnák az ir alkotmányt s megszüntetnénk az angol főkormányzói méltóságot az ir szabadállamban.

— Eljegyzés. Schächter Irén és Neumann Gergely Clujj jegyesek.

— Tiltakozás Lengyelországban a csehszlovákiai lengyelek üldözése ellen. Varsóból jelentik: Ciesznyban, a lengyel-csehszlovák határ mellett tegnap 200.000 ember jelent meg a tartományban Lengyelországhoz való csatlakozás kimondott határozat 15-ik évfordulójának megünneplésére. A felszólalók erősen tiltakoztak a határmenti tartomány szétválasztása ellen és kiemelték, hogy a lengyel nemzetgyűlés nem ratifikálta a határozatot. Tiltakoztak a csehszlovákiai lengyelek üldözése ellen is.

— HAZASSÁGI ügyekben forduljon bizalommal „MIREA” közvetítő irodájához Cluj, Regele Ferdinand 116, hol ügyét diszkrétan kezelik.

— Katedrálisavatás Mediáson. Mediásról jelentik: Tegnap szentelték fel Mediáson az új ortodox katedrális. Az egyházi szertartást Bálan erdélyi metropolita végezte, majd Anghelescu közoktatásügyi miniszter beszélt és az állam szent kötelességének deklarálta az ősi egyház támogatását.

— Okvetlen nézze meg keddtől kezdve H. G. Wells Láthatatlan ember című regényének filmváltozatát az Edison mozgóban.

— November közepe előtt nem hívják egybe a francia parlamentet. Párizsból jelentik: Az Echo de Paris szerint Laval pénzügyi tervezetének megvalósítása hosszabb időt vesz igénybe, ugyhogy a parlament november közepe előtt nem fogják összehívni.

— Véget ért a londoni autobuszalkalmazottak sztrájkja. Londonból jelentik: Tegnap az autobuszalkalmazottak sztrájkmozgalmának véget ért. 2600 alkalmazott nem állott munkába. A közlekedési vállalat vezetősége közölte a sztrájkolókkal, hogy amennyiben folytatják a sztrájkot, mindannyiukat elbocsátottnak tekintik. Az alkalmazottak erre elhatározták, hogy ma reggel megjelennek munkahelyeiken s felveszik a munkát. A sztrájk ma reggel véget ért.

— Lemond a cseh pénzügyminiszter. Prágából jelentik: Valószínűnek tartják, hogy az egészségi okokból szabadságon levő Trapl dr. pénzügyminiszter nem tér vissza a pénzügyminisztérium élére, hanem a Landesbank igazgatói székét foglalja el.

— Rövid hírek mindenünnen. Az angol frontarcos szövetség közelebről javasolni fogja, hogy a volt ellenséges államok frontarcos szövetségeit vegyék fel a volt szövetségek frontarcos szövetségébe. — Downs kerület katolikus püspöke gyűjtést indított a kibocsátás zavargások következtében hajléktalanná és munkanélkülivé vált katolikusok felszólítására. 380 családot tettek ki lakásaikból s az összes hajléktalanok száma 1646. — Svájci pénzügyi körök információi szerint az olasz kormány 4%-os, egy évre szóló kincstárjegyeket készült kibocsátani, amelyeknek jegyzésében első ízben vehet részt pénzintézeteken kívül a közönség is. A kibocsátás parin történik. A kamatokat előre le fogják vonni. — Az angol földművelésügyi minisztérium tájékoztatója szerint a brit cukoripar a British Sugar Subsidy Act élethe léptetése óta 12 millió font sterling állami támogatást élvezett. — Az Egyesült Államokban az év első felében a kötvénykibocsátások összege 1547 millió dollár volt, szemben a múlt év hasonló időszakában kimutatott 749 és 1933 első hat hónapjában elért 328 millió dollárral. A részvénykibocsátások is hétszeresükre emelkedtek. — A Rostro olasz spanyol hajó roncsát emelte ki, amelyet 1917-ben részszállítványával elsüllyesztettek. A hajó Newyorkból volt utban az európai szövetkezet és társult hatalmak országai felé a hadiszergyártáshoz szükséges nyersanyaggal. A hajó rakományát Genovába szállították s átadják az olasz hadiszergyárnak. — Csehszlovákiában bevezették a külföldi vendégek tartózkodási engedélynek külön megadottatását. A kiadvánál tekintetbe veszik a külföldi vendég vagyoni viszonyait s a tartózkodási idő tartamát.

— Az Edison mozi keddtől kezdve vetíti H. G. Wells Láthatatlan ember című monumentális filmváltozatát.

— HAZASSÁGOT biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116.

— Ötvenöt halálos áldozata van az olaszországi robbanóanyaggyári explózióknak. Rómából jelentik: A varesei robbanóanyaggyárban történt explózióknak újabb áldozatai vannak, ugyhogy összesen 55 a halottak száma, többnyire lányok. A tüzet még nem sikerült eloltani és attól kell tartani, hogy újabb robbanások lesznek.

— Kirándulás a Haboné táboraiba. Vasárnap, augusztus 4-én a clujj Aviva-Barisszia társaskirándulást rendez az alba-iuliai Haboné táboraiba. Jelentkezéseket csütörtök estig elfogad Deutsch látserész, Piata Unirii 9.

NYILTÉR *)

*) Ertesítjük tisztelt ügyfeleinket, hogy Kiss József tisztviselőnek a mai napon vállalatunk zolgálatából kilépett, így inkasszóra és üzletkötésre nem jogosult.

Mercur camionage

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Julius 31-én este 9 órakor:

HERZL—BIALIK emlékünnepe az Unitárius Gimnáziumban

BIZNÁZ-FILM MŰVÉSZET

EDISON MOZGO MUSORA:

Két film egy helyéért: I. Láthatatlan ember. H. G. Wells világhírű regénye filmen. Claude Rains és Gloria Stuarttal. II. Hoffmann k. a. meséi. Anny Ondrával. Helyárak: 7 és 10 lej. Előadások kezdete: 3, 6, 9 órakor.

A ROYAL MOZGO MUSORA:

Ma, kedden utoljára szenzációs kettős műsor: I. Pat és Patathon mint tengerészek. A jókedv és kacagás királyainak legjobb vígjátéka. II. Tisztiszolga. (Ordonánc). Főszerepben: Marcella Chantale.

SZINKOR MOZGO MUSORA:

(A leghűvösebb nyári mozgó)

Ma utoljára: Vig özvegy. Lehár muzsikája a közönség kedvenceivel: Maurice Chevalier és Jeanette Macdonald. Rendezte: Lubitsch. Előtte: Micky Mauss, Sully Simphonie. Előadások: 3, 5, 7, 9 órakor. Nyári leszállított helyára: 10 és 17 lej. Jön: Marlene Dietrich.

AZ OPERA MOZGO MUSORA:

Hétfő, kedd, szerda:
Allat az emberben! Főszerepben: Frederic March és Miriam Hopkins. Lélegzetfojtóan izgalmas film.
Csütörtöktől: Az orvos. Clark Gable és Myrna Loy.

Egyetemi tanárok megállapítása szerint biztos határu a

„Bixádi viz”

amely a gyomor, bél, epehólyag és gyomorégési fájdalmak ellen a legjobb, mert használata enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható mindenütt. Clujj lerakot: Vitromin Rt. Calea Regele Ferdinand 70.

— MIZRACHI-MITING BISTRITAN.

Rath Efraim, a Mizrachi jeruzsálemi delegátusa folyó hó 22-én Bistritan tartott előadást nagyszámu hallgatóság előtt. Ránutatótt a Mizrachi céltűzéseire, a vallásos cionizmus követelményeire és palesztinai teljesítményeire. Felhívta a hallgatóság figyelmét a Mizrachi palesztinai iskoláira, majd a ziskolák támogatására hívta fel a bistritai zsidókat. A miting után Rath Efraim kezdeményezésére megalakult a Hapóel Hadati szervezet.

— A FÜGGETLEN UJSÁG. Egy sereg külföldi irás közül kiemeljük Theodor Dreiser riportját az amerikai menedékhelyekről, Pap Károly cikkét a magyarországi zsidókérdésről, Hans Jakob szellemes írását a pocakosok uralmáról, a hazai román íróktól Radulescu Motru tollából jelent meg közlemény, aki a romanizmus világszemléleti alapjaira mutat rá; I. Szemlér Ferenc pedig egy új szatirikus román költőt mutat be, Ligeti Ernő folytatja a kisebbségi élet bölcsője cikksorozatát, amely ezuttal lugoji és aradi vonatkozású intimitásokat elevenít fel. Kalotai Gábor bántási cikkében a bántási magyar és német politika szövevényeit fejtegeti. Nagyon érdekes a folyóirat szemléje. A Független Ujság külpolitikai információi ezuttal is széleskörűek és átvilágítják Lloyd George új munkakódex szerzetét, az abessziniai problémák újabb szövödményeit, stb. Rendkívül érdekes a Független Ujságnak az az eredeti tudósítása, amely a német közgazdasági összeomlás tényeire mutat reá a legprecízebb statisztikai adatokkal. Merza Gyula a hazai örménység problémájához szolgáltat újabb adatokat. Az irodalmi rovatban Gál Kelemen történelmi monografiájával és Móricz Zsigmond legújabb regényével kapcsolatosan olvashatunk kritikai megjegyzéseket. A vezércikk Maniu Gyulának bécsi utazásairól szól a dunai konföderáció felelevenítésével kapcsolatosan. — Igen változatos fűrdőrovat, irodalmi és művészeti rovat egészíti ki a hetilapot. A Független Ujság egyes számainak az ára 5 lej. Kapható mindenütt. Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj str. Iuliu Maniu 43.

UJ KELET Legújabb hírek

Letartóztatták Linzenmayer mérnököt, Vasilescu „titkárát“

Dumitrescu volt bankkormányzót kihallgatja az ügyészség. Jelentkeznek a devizaszelhámósok újabb áldozatai

Bucuresti, július 29. A 25 millió de-
vizapanama ügyében a vizsgálat most
az S. K. F. és Erichson svéd cégekkel kap-
csolatos szélhámosság részleteinek kideri-
tésére irányul. Megállapítást nyert, hogy
ebben az ügyben is ugyanazt az eljárást
alkalmazta a Vasilescu-Calatorescu duo,
mint két hónappal később a belgák ellen.
Vasilescu vállalkozott arra, hogy a své-
dek 12 millió lejes romániai követelését
átutaltatja. Néhány nap múlva a szélhá-
mos jelentkezett a Banca Nationala szal-
bályszerű transzfer engedélyével, amely-
ben az állott, hogy a jegybank engedélye-
zi a követelés átutalását. A svédok, akik
ismerték a Banca Nationala deviza állomá-
nyának hiányosságait, nem elégedtek meg
ezzel a papirossal és hivatkoztak arra,
hogy az engedély meg van ugyan, de az
átutalás hónapokig, sőt évekig is el-
húzódhat, mert a bank hivatkozhatni fog
arra, hogy nem áll rendelkezésére a szük-
sleges deviza.

Hogyan csapták be a své-
deket

Vasilescu erre egy teljesen hamis le-
velet mutatott be a svédeknek, amelyet a
Banca Nationala intézett volna a cég göt-
teborgi központjához, helyesebben szólva
a svéd jegybankhoz, értesítve a vonatkozó
összeg svéd koronákban való átutalásá-
ról. A levelet Vasilescu átadta Linzenma-
yernek, ez pedig továbbította Axel Lohmé
svéd követelőnek. A levelet nagy diszkrét-
ció mellett és titokzatos hokusz-pókuszok
közepette mutatták meg a svéd cég kép-
viselőinek, hivatkozva arra, hogy nagy
áldozatok árán és egészen kivételes össze-
kötetések révén sikerült az eredeti levelet
Svédországba való expedálása előtt
megszerezni. A svédok bedűltek, azt hit-
ték, hogy a transzfer ügye csakugyan el
van intézve és visszaadták Calatorescunak
és Vasilescunak az egymillió 200 ezer lej-
ről szóló váltókat, amelyekkel ezek az elő-
legben felvett jutalékok fedezték le az ügy
„elintézéséig“.

Vasilescu merész vállalkozásának ezutal
nem maradt nyoma, amennyiben a své-
dek elmulasztották a kellő óvatossággal
lefényképezni a hamis levelet, amelyet a
szélhámós azonnal meg is semmisített.
Tretinescu és Stanescu vizsgálóbírók az
ügy teljes tisztázása érdekében ismét be-
idézték T. Harlap igazgatót, az Erichson
cég képviselőjét, akit szembesítettek Va-
silescuval és Linzenmayerrel. Beidéztek
ezután Exel Lohmé, aki a svéd vállalatok
romániai ügyeiben tevékenykedik és köz-
vetítéssel keresi kenyerét. Ő volt az, aki
a svéd cégeket Vasilescuval és Calatores-
cuval összehozta. Lohmé a hamis levélre
vonatkozólag kijelentette, hogy nem volt
tudomása a hamisításról. Ugyanezt val-
lotta Linzenmayer is, aki viszont arra hi-
vatkozott, hogy teljes jóhiszeműséggel vi-
seltetett Vasilescuval szemben. Vasilescu
és Linzenmayer vallomásai között azonban
olyan ellentmondások vannak, amelyek
sejtetni engedik, hogy mindketten tudtak
arról, hogy Linzenmayer nemcsak hogy
tudott a hamisításról, de annak egyik ak-
tív részese is volt. Linzenmayer minden-
esetre őrizetbe vették. A vizsgálat során
hasonló transzferügyek egész sora került
újabb nyilvánosságra. Megállapítást
nyert, hogy a Vasilescu-Calatorescu duo
igen jól bevezetett cég volt, amelyhez je-
lentős külföldi vállalatok folyamodtak ab-
ban a hiszemben, hogy a két kijárónak
csakugyan elsőrendű összeköttetései van-

nak a Banca Nationala vezetőihez. Vala-
mennyit ugyanazzal a metódussal bonyo-
lították le. Milliárdok kerestek eképpen, míg
azután a nagystilű belga üzletlen kitérték
nyakukat. Hasonló ügye akadt L. Krausz
bankigazgatónak is, aki egy bizonyos ösz-
szeg átutalásáért másfélmillió lejt fizetett
ki előzetesen Vasilescunak. A jutalékok
Calatorescu váltói garantálták, amelyeket
Vasilescu azonnal visszakapott, mihelyst
egy nem kevésbé hamis levelet mutatott
be Krausznak. Ez a levél elhitette a bank-
igazgatóval, hogy transzferügye végleges-
en rendezve van. Vasilescu visszakapta a
levelet és a váltókat, mire természetesen
valamennyit megsemmisítették.

A bankkormányzó rágalmazá-
sért jelentette a szélhámo-
sokat

Grigore Dumitrescu a panamából kifo-
lyólag lemondott bankkormányzó rágalmazá-
s címén feljelentést tett az ügyészségen
Constantin Vasilescu és Paul Nacht ellen.
Keresetében Dumitrescu egymillió lej kár-
térítést követel a két szélhámostól.

Tízmillió embert tett földön- futóvá a kínai árvíz

Huszezer négyzetkilométernyi terület áll víz alatt

Sanghai, július 29. (Rador.) A Yangtse folyó árvízpusztításai ügyében működő se-
gélybizottság elnöke repülőgépen bejárta az egész elárasztott területet. Nyilatkozata szer-
int Hopei, Hunan, Kuangsi és Anhuei tartományokban legalább 500 millió dollár a kár.
Tízmillió ember földönfutóvá lett. 20.000 négyzetkilométernyi terület került víz alá.

„Nincs messze a nap, amikor az Egyesült Államok lakosságának túlnyomó része bojkottálni fogja Németországot“

Az Unió szakszervezeti tanácsának elnöke a kormánynál tiltakozott
és intézkedéseket kért a németországi zsidó- és katolikusüldözések
ellen. Elkobozták a németországi katolikus szervezetek vagyonát

Washington, július 29. (Rador.) William
Green, az Egyesült Államok szakszervezeti
tanácsának elnöke tiltakozott az amerikai
kormánynál a német kormányzat a kato-
likusok, zsidók és a munkások elleni intéz-
kedései miatt. Felhívta az amerikai kor-
mányt, hogy figyelmeztetést tegyen a német
kormánynak, hogy nincs messze a nap,
amikor az Egyesült Államok munkásszövetsége
és a lakosság túlnyomó része bojkottálni fogja
Németországot. Green intézkedéseket ki-
vánt a kormánytól.

Berlini jelentés szerint a berlini törvény-
szék 5 hótól 3 évig terjedő fogsággal és su-
lyos pénzbírsággal büntetett meg 4 szerze-

A Viitorul a kormány hivatalosa meleg
szavakban méltatja a lemondott bankkor-
mányzó működését. Másrészt a kormány
által inspirált Curentul siet megállapítani,
hogy a kormány tisztában van Dumitrescu
ártatlanságával, de el akarta kerülni azt,
hogy a devizapanama fölötti sajtópolemia-
ban pártpolitikai elemek keverődjenek.
Dumitrescu levelet intézett az ügyészhez,
amelyben kéri, hallgassák ki a panama
ügyében. A volt bankkormányzó kihallga-
tása főleg annak a kérdésnek tisztázásá-
ra lesz hivatott, ki az értelmi szerzője a
Banca Nationala ama a belgák kérvényére
rávezetett engedélynek, amelyben a „transz-
ferre való tekintettel“ kitétel szerepel. A
szabad devizakereskedelem megszüntetése
óta a Banca Nationala állandóan nyilván-
tartja a különböző bankokban fekvő kül-
földi hitelezők kielégítésére szánt összege-
ket, amelyek fölött sem az adós, sem a
hitelező nem diszponálhatnak a jegybank
engedélye nélkül. Még az sem áll joguk-
ban, hogy ezt a pénzt engedély nélkül
egyik banktól a másikhoz helyezték át.

Vasilescu a belgák nevében kérést nyuj-
tott be, amelyben a négy különböző bank-
nál fekvő követeléseiknek a Banca Româ-
neascenál való koncentrálását kérte. Ahe-
lyett azonban, hogy a kérvényre a Banca
Nationala, szokás szerint, egyszerűen rá-
vezette volna „aprobat“, ehhez még hoz-
záadték a „transzferre való tekintettel.“
Ez a kis toldalék 25 millió lejbe került a
belgáknak. Állítólag Linzenmayer az egye-
dül, aki e toldalék eredetét vizsgálva fel-
világosításokkal tudna szolgálni, Vasile-
scu „titkára“ azonban mélyen hallgat.

Tömegmérgezés egy bucaresti vendéglő félre- eső helyén

Bucuresti, július 29. (Az Uj Kelet tud.) A
Carol ucca 30 szám alatti népkonyhán ma
délben a tulajdonosnak feltűnt, hogy Vasile
Pineru husz éves felszolgálófiú hiányzik. Le-
onora Preda 18 éves leány keresésére indult
és rövidesen megtalálta a félreeső helyen,
fejjel annak cementpadlójára zuhanva. A
leány ijedten reáhajolt, mire ő is ájultan
esett össze. Ugyanerre a sorsra jutott Cos-
tica Dobre inas és Aurelia Helguios pincér-
leány. Trepovici, a vendéglő tulajdonosa erre
mindenkit elzavart a félreeső helytől, majd
a négy áldozatot nagy óvatossággal teher-
autóra rakták. Vasile Pineru már halott
volt, míg a másik három fuldokolt. A Bran-
coveanu kórházban megállapították, hogy Pi-
neru töménymoniátokot ivott, nyilván vala-
kinek a tanácsára orvosképpén a beteg-
sége ellen, amelyben szenvedett. A másik
háromat az amoniakból áradó gáz mérgezte
meg.

A lengyelek és a zsidók ellen

Varsó, július 29. Danzingban ma a nem-
zeti szocialisták antiszemita tüntetést ren-
deztek, amely rövidesen lengyelelles tüntet-
tessé alakult át. Egyenruhába öltözött ná-
cik vonultak fel Danzik és Zopot uccán, a
következő felirású táblával: „Németország
volt és marad a mi hazánk!“

Mussolini ötvenkét éves

Róma, július 29. A Duce ma töltötte be
ötvenkettedik életévét. Ebből az alkalomból
az ország minden részéből szerencsekíváná-
sokkal halmozták el.

Negyvenezer dán gazda tüntetett a kopenhégyi királyi palota előtt

Kopenhága, július 29. (Rador.) 40.000 gaz-
da tüntetést rendezett a királyi palota előtt,
követelve, hogy a földművelés ügyeinek inté-
zését ezután ne bízzák politikusokra, hanem
szakemberekre. A király a palota erkélyéről
beszédet intézett a tüntetőkhöz, megígérve
kívánságuk teljesítését.

Kényszerleszállást végzett Bucarestiben egy náci-repülőgép

Bucuresti, július 29. Egy kampókeresztes-
szárnyú német repülőgép ma kényszerleszállá-
st végzett a beneasi repülőtéren. A gép
Sztambul felé igyekezett, de technikai okok
miatt nem tudta utját folytatni. A háromta-
gu expedíció vezetőjét, Untuch felügyelőt,
beidéztek az illetékes hatóságokhoz, miután a
repülőgépnek nem volt engedélye az átrepü-
lésre román terület fölött.

LEGUJABB SPORT

Tizenhárom ponttal vezet a Haggibbor a vízipólóbajnokságban

Haggibbor—KMSZ 13:0 (7:0), bajnoki
vízipólómérkőzés. Góldobók: Sándor (6),
Glück (3), Hapern (2), Schwartz és Gárdi.
Bíró: Koncz.

Unirea—CFR 5:1 (4:1), bajnoki. Góldobók:
Kónya (3), Gebeffugi és Chendi, illetve Pe-
rucky. Bíró: Török.

Phönix (Baia Mare)—KAC 5:2 (4:0), ba-
rátságos. A gólokat Balázs (3), Hartig és
Nagyiványi, illetve Fodor (2) dobták. A Phö-
nix szépen kombinál, látszik a csapatban a
kiülnc Nagyiványi keze. A helyi együttes
legjobb embere Fodor volt. Ziegler kifogás-
talanul bírászkodott.

CENZURAT

Társas autocar utazások külföldre!

Július 28-án és aug. 25-én kirándulások Prá-
gába, Budapest és Bécsen keresztül.
Kedvezményes vizumok!

Jelentkezés az Automobil Club Turisztikai
Irodájában Strada Reg. Maria 16, Cluj. Te-
lefon 13-12 és Dacia Utazási Irodában Ora-
dea, Bv. Reg. Ferdinand 9. Telefonszám 988.
Megfelelő iratok mellett az utlevélkéresek
elintézzük. A program módosításának joga
fentartva.

Részvételi díjak:

Cluj—Budapest és vissza	990 lej
Cluj—Budapest	600 lej
Cluj—Budapest—Wien	1200 lej
Oradea—Budapest és vissza	700 lej
Oradea—Budapest	400 lej

PROGRAM:

Indul Clujról Budapest—Bécsbe:
Vasárnap, július hó 21 és 28-án,
augusztus 4, 11, 18, 25-én, szeptem-
ber 1-én.

Vissza Clujra: Kedden, július 16,
23 és 30-án, augusztus 6, 13, 20
és 27-én, szeptember 3 és 10-én.

ANKA postai
piacite in num.
No. 22471F

10 Telefon:
Havonta 11
évre 600, a
félre: Hav
félre 12, a
detések díja
KELET az
dóság egyet
Cikkeink utám
rás megjelítésé

Vaida Sándor

Vaida Sándor, a nu-
és uttorje busan tün-
kai élményein.

Vaida Sándor, aki
előtt még diadalmen-
és aratta babérait,
—kel pipájából és bánat-
dását.

Nem a gondolatban:
eszméjében volt a hib-
számításában, amikor
gondolat talajra talált
belső válsága, a párt
külpolitikai konstelláci-
deidensége — mind-m
landnak, melynek si-
Vaida Sándor.

Nem is kétséges, a
programja és agitáció-
román politikai élet
azonban pontosan fo-
politikai élet útján, mi-
képzelte.

Vaida Sándor magá-
pártot alakítani a nur-
laja alatt.

Es mi történt?

Mások sajtótették
programot, amit ne-
szalónképessé tett sa-
román politikai élet

Maga köré akarta g-
cionalista és antiszemi-
kat, akiket eddig most
kormányképes, nagy
őket a maga vezérlete-
Ezzel szemben mi tő-
tok arra használták ki-
tett atmoszférát, hogy
esőlják össze saját pol-
Goga és Cuza viga
amelyet Vaida patina-
nyitott meg politikájú-
„Totul pentru țara“ ne-
hatott poraiból...

Csak Vaida, az uttó-
Régi barátait cserbe-
öt hagyták cserben.

Mindenki vigan agit-
párt nagy szervezőmü-
tény nemzeti párt a
vezi — csak Vaida ü-
és busan pipázik.

Mondják, hogy harag-
barátai az orránál fog-
ték, hogy 23 nemzeti
fog mellé állani és ne-
Arról is beszéltek,
Vaidától. Vaida cáfolja
gült el tőle, hanem ő
hogy barátai becsapták

Vaida sajnálkozik. S-
mialatt rezignáltan til-
fentese, Costica Ang-
pott, hogy kibékítse v-
Vaida — állítólag —
bünbánó beszédét. So-
dott már és nem való-
utolsó.

Kérdés azonban,
ebhez...

Mindenkinek ismét
szükség van a Vaida-
szellemi vezetésre.

Vaida — állítólag —
bünbánó beszédét. So-
dott már és nem való-
utolsó.

Kérdés azonban,
ebhez...

Mindenkinek ismét
szükség van a Vaida-
szellemi vezetésre.

Vaida — állítólag —
bünbánó beszédét. So-
dott már és nem való-
utolsó.

Kérdés azonban,
ebhez...

Mindenkinek ismét
szükség van a Vaida-
szellemi vezetésre.

Vaida — állítólag —
bünbánó beszédét. So-
dott már és nem való-
utolsó.

Kérdés azonban,
ebhez...

Mindenkinek ismét
szükség van a Vaida-
szellemi vezetésre.

Vaida — állítólag —
bünbánó beszédét. So-
dott már és nem való-
utolsó.

Kérdés azonban,
ebhez...

Mindenkinek ismét
szükség van a Vaida-
szellemi vezetésre.

Vaida — állítólag —
bünbánó beszédét. So-
dott már és nem való-
utolsó.

Kérdés azonban,
ebhez...